

Real Fábrica de Tapices
Museo Nacional del Campesino Rumano

ROJO

La energía de los tapices tradicionales de Rumanía/
Energia scoarțelor tradiționale din România

ROȘU

MARTOR
editură

Real Fábrica de Tapices
Museo Nacional del Campesino Rumano

ROJO

La energía de los tapices tradicionales de Rumanía/
Energia scoarțelor tradiționale din România

ROȘU

MARTOR
editură

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Real Fábrica de Tapices

Rojo : La energía de los tapices tradicionales de Rumania

= Roșu : Energia scoarțelor tradiționale din România / Real

Fábrica de Tapices, Museo Nacional del Campesino Rumano. -

București : Martor, 2026

Conține bibliografie

Index

ISBN 978-606-8472-47-8

I. Muzeul Național al Țăranului Român (București)

746

677

398

Índice

Prólogo	4
DEMETER András István, <i>Ministro de Cultura de Rumanía</i>	
Celebrando 145 años de amistad	7
Alejandro KLECKER de ELIZALDE, <i>Director general de la Real Fábrica de Tapices de Madrid</i>	
Alfombras rumanas en diálogo ontológico y cromático	9
Virgil Ștefan NIȚULESCU, <i>Director general del Museo Nacional del Campesino Rumano</i>	
Entre hilos y símbolos. El patrimonio textil de Rumanía	13
Maria Floarea POP, <i>Directora del Instituto Cultural Rumano de Madrid</i>	
Los tapices tradicionales de Rumanía	19
Ion BLĂJAN, <i>Jefe de la Sección de Patrimonio e Inventario Científico, Museo Nacional del Campesino Rumano</i>	
Bienes patrimoniales presentes en la exposición	41
Museo Nacional del Campesino Rumano	65

Cuprins

Cuvânt înainte	4
DEMETER András István, <i>Ministrul Culturii din România</i>	
Sărbătorind 145 de ani de prietenie	7
Alejandro KLECKER de ELIZALDE, <i>Director general al Fabricii Regale de Tapiserii din Madrid</i>	
Scoarțe românești în dialog ontologic și cromatic	9
Virgil Ștefan NIȚULESCU, <i>Director general al Muzeului Național al Țăranului Român</i>	
Între fire și simboluri. Patrimoniul textil al României	13
Maria Floarea POP, <i>Directoarea Institutului Cultural Român de la Madrid</i>	
Scoarțele tradiționale din România	19
Ion BLĂJAN, <i>Șef Secție Patrimoniu și Evidență Științifică, Muzeul Național al Țăranului Român</i>	
Obiectele de patrimoniu prezente în expoziție	41
Muzeul Național al Țăranului Român	65

Prólogo

El 23 de junio de 1881, Rumanía y España establecían relaciones diplomáticas bilaterales. Hoy, 145 años después, esta exposición organizada en Madrid nos brinda una hermosa ocasión para reencontrarnos a través de la cultura, el patrimonio y la memoria. A lo largo de todo este tiempo, las relaciones entre ambos países han crecido de manera natural, mediante el diálogo, el respeto mutuo y unos vínculos humanos cada vez más estrechos. Hoy, España es el hogar de una de las comunidades rumanas más numerosas fuera de las fronteras del país, y esta cercanía humana ha conferido a la relación entre Rumanía y España una profundidad especial. La cultura ha desempeñado y sigue desempeñando un papel importante en el fortalecimiento de este vínculo, creando espacios de encuentro, conocimiento y comprensión mutua.

«Rojo» presenta al público español tapices rumanos procedentes de diferentes regiones del país: Muntenia, Banato, Moldavia, Dobruja, Maramureș, Oltenia y Transilvania, junto con objetos vinculados al universo del hilado y el tejido, textiles de interior y piezas de indumentaria tradicional. En conjunto,

Cuvânt înainte

La 23 iunie 1881, România și Spania stabileau relații diplomatice bilaterale. Astăzi, la 145 de ani de atunci, această expoziție organizată la Madrid ne oferă un prilej frumos de a ne reîntâlni prin cultură, patrimoniu și memorie. În tot acest timp, relațiile dintre cele două țări au crescut firesc, prin dialog, respect reciproc și legături umane tot mai puternice. Astăzi, Spania este acasă pentru una dintre cele mai numeroase comunități românești din afara granițelor țării, iar această apropiere umană a dat relației dintre România și Spania o profunzime aparte. Cultura a avut și continuă să aibă un rol important în consolidarea acestei legături, creând spații de întâlnire, de cunoaștere și de înțelegere reciprocă.

„Roșu” aduce în fața publicului spaniol scoarțe românești din diferite regiuni ale țării: Muntenia, Banat, Moldova, Dobrogea, Maramureș, Oltenia și Transilvania, alături de obiecte legate de universul torsului și al țesutului, textile de interior și piese de port tradițional. Împreună, ele recompun o lume construită cu răbdare, pricepere și simț al frumuseții.

recomponen un mundo construido con paciencia, destreza y sentido de la belleza.

La elección de este tema posee un significado especial. En 2016, las técnicas tradicionales de elaboración de los tapices en Rumanía y la República de Moldavia fueron inscritas en la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad de la UNESCO, como reconocimiento a una tradición que ha logrado conservar hasta nuestros días no solo oficios y técnicas, sino también una determinada relación de las personas con el hogar, la comunidad y el tiempo.

En estos tejidos existe una forma de memoria que se conserva de un modo distinto al de los libros o los archivos. Se conserva en el color, en el ritmo de los motivos decorativos, en la paciencia con la que fue elaborado cada objeto y en la manera en que estas piezas acompañaron la vida cotidiana de las personas: los momentos importantes, las celebraciones, las reuniones familiares o el espacio íntimo del hogar.

Existe también una hermosa correspondencia simbólica en la elección del título «Rojo». El rojo domina muchos de los tapices expuestos aquí. Es un color intenso, presente tanto en el universo tradicional rumano como en la identidad visual de España. En la tradición rumana, el rojo se asocia con la vida, alegría, la energía y la protección.

Alegerea acestei teme are o semnificație specială. În anul 2016, tehnicile tradiționale de realizare a scoarței în România și Republica Moldova au fost înscrise pe Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității UNESCO, ca recunoaștere a unei tradiții care a reușit să păstreze, până astăzi, nu doar meșteșuguri și tehnici, ci și o anumită relație a oamenilor cu casa, comunitatea și timpul.

Există în aceste țesături o formă de memorie care se păstrează altfel decât în cărți sau arhive. Se păstrează în culoare, în ritmul motivelor decorative, în răbdarea cu care fiecare obiect a fost lucrat și în felul în care aceste piese au însoțit viața de zi cu zi a oamenilor: momentele importante, sărbătorile, întâlnirile de familie sau spațiul intim al casei.

Există și o frumoasă potrivire simbolică în alegerea titlului „Roșu”. Roșul domină multe dintre scoarțele expuse aici. Este o culoare puternică, prezentă atât în universul tradițional românesc, cât și în identitatea vizuală a Spaniei. În tradiția românească, roșul este asociat cu viața, bucuria, energia și protecția.

Mă bucur că această expoziție are loc într-un spațiu atât de potrivit precum Real Fábrica de Tapices – instituție aflată, asemenea Muzeului Național al Țăranului Român, sub patronaj regal. Este o întâlnire între două instituții care înțeleg importanța patri-

Me alegra que esta exposición tenga lugar en un espacio tan apropiado como la Real Fábrica de Tapices, institución que, al igual que el Museo Nacional del Campesino Rumano, se encuentra bajo patronazgo real. Es un encuentro entre dos instituciones que comprenden la importancia del patrimonio y la necesidad de mantener vivas las tradiciones que otorgan identidad a una comunidad.

Aunque la exposición reúne exclusivamente objetos pertenecientes a colecciones rumanas, la presencia de la película realizada para la UNESCO recuerda al público que este patrimonio cultural es compartido por Rumanía y la República de Moldavia. Más allá de las fronteras y de los diferentes contextos históricos, existen tradiciones que continúan uniendo a personas y comunidades a través de su memoria común.

Agradezco a todos aquellos que han hecho posible este proyecto: al Museo Nacional del Campesino Rumano, a la Embajada de Rumanía en el Reino de España, al Instituto Cultural Rumano de Madrid y a los socios españoles que acogen esta exposición.

Espero que el público que visite «Rojo» descubra no solo la belleza de unos objetos patrimoniales, sino también la manera en que las personas han sabido, a lo largo del tiempo, transformar las cosas sencillas de la vida cotidiana en formas de arte e identidad cultural.

moniului și nevoia de a păstra vii tradițiile care dau identitate unei comunități.

Chiar dacă expoziția reunește exclusiv obiecte din colecțiile românești, prezența filmului realizat pentru UNESCO amintește publicului faptul că acest patrimoniu cultural este împărțit de România și Republica Moldova. Dincolo de granițe și contexte istorice diferite, există tradiții care continuă să unească oameni și comunități prin memoria lor comună.

Le mulțumesc tuturor celor care au făcut posibil acest proiect: Muzeului Național al Țăranului Român, Ambasadei României în Regatul Spaniei, Institutului Cultural Român de la Madrid și partenerilor spanioli care găzduiesc această expoziție.

Sper ca publicul care va vizita „Roșu” să descopere nu doar frumusețea unor obiecte de patrimoniu, ci și felul în care oamenii au știut, de-a lungul timpului, să transforme lucrurile simple ale vieții de zi cu zi în forme de artă și identitate culturală.

 DEMETER András István
Ministro de Cultura de Rumanía
Ministrul Culturii din România

Celebrando 145 años de amistad

Al cumplirse los 145 años de las relaciones diplomáticas entre Rumanía y el Reino de España, el Instituto Cultural Rumano de Madrid y la Real Fábrica de Tapices, comenzamos a elaborar un proyecto de colaboración, considerando, además de este significativo hecho histórico, el que ambas naciones comparten rasgos identitarios de profundas raíces, como son nuestro nexo lingüístico común, el latín, y la influencia de la cultura oriental.

Estos vínculos, nos impulsaron a profundizar en el estudio del patrimonio textil rumano y sus influencias orientales, con el propósito de analizar sus semejanzas con las manifestaciones desarrolladas en el territorio peninsular español durante el periodo hispanomusulmán.

Con el espíritu animoso de Maria Pop y Carmen Ducaru, pusimos en marcha la colaboración entre ambas instituciones. Gracias al trabajo de investigación y selección de obras realizado por el Museo Nacional del Campesino Rumano y nuestra responsable de museo, Raquel Martín, y a los desplazamientos efectuados

Sărbătorind 145 de ani de prietenie

Cu prilejul împlinirii a 145 de ani de relații diplomatice dintre România și Regatul Spaniei, Institutul Cultural Român de la Madrid și Fabrica Regală de Tapiserii au început să elaboreze un proiect de colaborare, având în vedere, pe lângă acest important reper istoric, faptul că cele două națiuni împărtășesc trăsături identitare cu rădăcini profunde, precum legătura lingvistică comună, limba latină, și influența culturii orientale.

Aceste legături ne-au determinat să aprofundăm studiul patrimoniului textil românesc și al influențelor sale orientale, cu scopul de a analiza asemănările acestuia cu manifestările dezvoltate pe teritoriul Peninsulei Iberice în perioada hispano-musulmană.

Datorită implicării entuziaste a Mariei Pop și a lui Carmen Ducaru, am pus bazele colaborării dintre cele două instituții. Grație activității de cercetare și selecție a lucrărilor desfășurate de Muzeul Național al Țăranului Român și de responsabilitatea muzeului nostru, Raquel Martín, precum și deplasărilor realizate în acest scop, a fost reunit un ansamblu extraordinar de piese,

para ello, se ha reunido un extraordinario conjunto de piezas que hoy se presenta bajo el título «Rojo; la energía de los textiles tradicionales de Rumanía».

Este proyecto ha supuesto un gran esfuerzo logístico, museográfico y de coordinación entre todas las instituciones implicadas. Gracias a esta intensa colaboración, ha sido posible presentar por primera vez en Madrid, una colección de extraordinario valor histórico, artístico y patrimonial, cuya singularidad tendrán la oportunidad de descubrir.

Esperamos que, de nuevo, la Real Fábrica de Tapices sea el punto de encuentro de un patrimonio cultural como es el textil, que supone, sin duda, una muestra de los continuos intercambios culturales que se remontan al pueblo fenicio, en el Levante, y que continúan siendo visibles, hoy en día, a través de este destacado conjunto de obras.

De nuevo dar las gracias a las instituciones rumanas que se han volcado con gran entusiasmo en la preparación de esta muestra, que esperamos cuente con una amplia acogida por parte del público visitante.

prezentat astăzi sub titlul „Roșu: energia textilelor tradiționale din România”.

Acest proiect a presupus un efort considerabil din punct de vedere logistic, muzeografic și al coordonării dintre toate instituțiile implicate. Datorită acestei colaborări intense, a fost posibilă prezentarea, pentru prima dată la Madrid, a unei colecții de o valoare istorică, artistică și patrimonială excepțională, a cărei unicitate publicul va avea ocazia să o descopere.

Sperăm ca Fabrica Regală de Tapiserii să devină, încă o dată, un punct de întâlnire pentru patrimoniul cultural textil, care reprezintă, fără îndoială, o dovadă a schimburilor culturale continue ce își au originile în epoca fenicienilor, în Levant, și care continuă să fie vizibile și astăzi prin intermediul acestui remarcabil ansamblu de lucrări.

Dorim să mulțumim încă o dată instituțiilor românești care s-au implicat cu mult entuziasm în pregătirea acestei expoziții, care sperăm să se bucure de o largă apreciere din partea publicului vizitator.

 Alejandro KLECKER de ELIZALDE

*Director general de la Real Fábrica de Tapices de Madrid
Director general al Fabricii Regale de Tapiserii din Madrid*

Tapices rumanos en diálogo ontológico y cromático

El rojo, color de la sangre y del fuego, de la vida y de la prohibición, atraviesa el espacio rural rumano como un hilo conductor entre hogares, celebraciones y formas de vida. En los tapices rumanos (alfombras tejidas en telar, extendidas sobre la cama, colgadas en la pared, llevadas como dote y conservadas como testimonio), el rojo es más que una dominante cromática: es memoria condensada. Entre el rojo vivo de las madejas de lana teñidas con rubia o cortezas de árboles y el rojo oscuro, madurado por el tiempo y la luz, se despliega toda una geografía del color que cuenta historias sobre el trabajo, la fe, la familia y el deseo de embellecer el mundo.

Esta exposición trae a Madrid, a los espacios del Museo de la Fundación Real Fábrica de Tapices, una selección de tapices procedentes de las colecciones del Museo Nacional del Campesino Rumano, escogidos por la manera en que el rojo ordena la composición: campos verticales u horizontales, registros con rombos, ganchos, cruces, estrellas, árboles de la vida y motivos

Scoarțe românești în dialog ontologic și cromatic

Roșul, culoare a sângelui și a focului, a vieții și a interdicției, traversează spațiul rural românesc ca un fir de legătură între case, sărbători și rosturi. În scoarțele românești (covoare țesute la război, așternute pe pat, puse pe perete, purtate ca zestre și păstrate ca mărturie) roșul e mai mult decât o dominantă cromatică: este memorie condensată. Între roșul aprins al coșurilor de lână vopsite cu roibă sau coji de copaci și roșul închis, copt de timp și lumină, se joacă o întreagă geografie a culorii care spune povești despre muncă, credință, familie și dorința de a înfrumuseța lumea.

Această expoziție aduce la Madrid, în spațiile Muzeului Fundației Fabrica Regală de Tapiserii, o selecție de scoarțe din colecțiile Muzeului Național al Țăranului Român, alese pentru felul în care roșul ordonează compoziția: câmpuri verticale ori horizontale, registre cu romburi, cârlige, cruci, stele, arbori ai vieții, motive avimorfe și florale, toate puse în vibrație de contrastele cu negru, alb, albastru sau verde. Fiecare

avimorfos y florales, todos ellos puestos en vibración por los contrastes con el negro, el blanco, el azul o el verde. Cada tapiz es un acto de creación anónima y colectiva: una tejedora recuerda el patrón de su madre, añade una pequeña variación, cambia el ritmo, intensifica el rojo y el objeto adquiere una voz propia.

El rojo de estas piezas es también un código. En la aldea, el color «aleja el mal», protege al niño y al hogar, marca umbrales y transiciones. Al mismo tiempo, el rojo seduce, calienta, da energía; capta la mirada y la conduce hacia la profundidad, más allá de la superficie textil, hacia el orden interior de los motivos. En algunos tapices, el rojo se concentra en núcleos – rombos semejantes a semillas; en otros, se expande en campos amplios, casi sonoros, entre los que los signos negros laten como golpes de corazón. En cada caso, el rojo guía la narrativa visual y transforma lo utilitario en festivo.

Desde el punto de vista técnico, el tapiz es un tejido plano realizado en telar de dos lizos, con urdimbre de lino o cáñamo y trama de lana, cuya construcción favorece la claridad del dibujo. Los tintes naturales (cochinilla, rubia, palo de Brasil, cortezas y hojas) confieren al rojo una materialidad que respira; los matices no son planos, sino vivos y cambiantes con la luz y el paso del tiempo. Esta inestabilidad controlada

scoarță este un act de creație anonimă și colectivă: o țesătoare își amintește tiparul mamei, adaugă o mică abatere, schimbă ritmul, intensifică roșul, iar obiectul prinde o voce proprie.

Roșul acestor piese este și un cod. În sat, culoarea „ține de rău”, apără pruncul și casa, marchează praguri și treceri. În același timp, roșul seduce, încălzește, dă energie; captează privirea și o conduce în profunzime, dincolo de suprafața textilă, spre ordinea interioară a motivelor. În unele scoarțe, roșul se adună în miezuri – romburi ca niște semințe; în altele, se dilată în câmpuri late, aproape sonore, între care semnele negre pulsează ca bătaia de inimă. În fiecare caz, roșul conduce narativul vizual, transformând utilul în sărbătoresc.

Tehnic, scoarța este o țesătură plată, realizată la război pe două ițe, din urzeală de in sau cânepă și băteală de lână, cu o construcție care privilegiază claritatea desenului. Vopselurile naturale (coșenilă, roibă, lemn de Brazilia, coji și frunze) dau roșului o materialitate care respiră; nuanțele nu sunt plate, ci vii, schimbătoare odată cu lumina și cu timpul. Această instabilitate controlată este parte din farmecul scoarței: roșul nu e o „culoare”, ci un interval, o gamă.

Deși ancorate în tradiții regionale – scoarțe din Oltenia cu registre geometrice, piese din Moldova cu arbori ai vieții și flori mari, țesături din sudul Tran-

forma parte del encanto del tapiz: el rojo no es un «color», sino un intervalo, una gama.

Aunque están arraigadas en tradiciones regionales — tapices de Oltenia con registros geométricos, piezas de Moldavia con árboles de la vida y grandes flores, tejidos del sur de Transilvania con campos rítmicos —, las obras expuestas dialogan más allá de las fronteras y de las épocas. No solo las une el rojo, sino también un determinado espíritu de la medida: la economía de recursos, la simetría sin rigidez y la repetición que no cansa. En ellas, la belleza nace al mismo tiempo del rigor y de la libertad: una gramática de signos transmitida mediante la práctica, de mano en mano, de mirada en mirada.

Traer estos tapices a Madrid significa proponer un encuentro entre artesanía y arte, entre patrimonio y presente. Contemplados hoy, no son simples «objetos antiguos», sino mapas afectivos de una forma de habitar el mundo. Su rojo enciende la memoria: recuerda las alfombras de la habitación de los abuelos, las celebraciones y los pausados gestos de las tejedoras; pero también remite al diseño contemporáneo, al minimalismo de las formas y a la fuerza del color puro. En un mundo saturado de imágenes, estos tejidos requieren tiempo y cercanía: el tejido se descubre capa a capa y el rojo, contemplado de cerca, se vuelve casi táctil.

silvaniei cu câmpuri ritmate —, lucrările expuse dialoghează peste granițe și epoci. Le unește nu doar roșul, ci și un anumit spirit al măsurii: economia de mijloace, simetria fără rigiditate, repetiția care nu obosește. În ele, frumusețea se naște din rigoare și libertate în același timp: o gramatică a semnelor transmisă prin practică, din mâini în mâini, din priviri în priviri.

A aduce aceste scoarțe la Madrid înseamnă a propune o întâlnire între meșteșug și artă, între patrimoniu și prezent. Privite astăzi, ele nu sunt simple „obiecte vechi”, ci hărți afective ale unui mod de a locui lumea. Roșul lor aprinde memoria: amintește de covoarele din odaia bunicilor, de sărbători, de gesturile lente ale țesătoarelor; dar trimite și spre designul contemporan, spre minimalismul formelor și forța culorii pure. Într-o lume saturată de imagini, aceste țesături cer timp și apropiere: țesătura se descoperă strat cu strat, iar roșul, privit îndeaproape, devine aproape tactil.

Expoziția este, în fond, o invitație la a asculta vocea culorii. Roșul nu explică; el face să se simtă. Între protecție și pasiune, între semn și câmp, între tradiție și reinnoire, roșul scoarțelor românești țese o punte spre privitorul de astăzi. Dincolo de istorie și etnografie, el spune o poveste simplă și amplă: aceea că oamenii, oriunde s-ar afla, împlânzesc materia cu sens și frumos.

La exposición es, en el fondo, una invitación a escuchar la voz del color. El rojo no explica; hace sentir. Entre protección y pasión, entre signo y campo, entre tradición y renovación, el rojo de los tapices rumanos teje un puente hacia el espectador actual. Más allá de la historia y de la etnografía, cuenta una historia sencilla y amplia: la de que las personas, estén donde estén, domestican la materia dotándola de sentido y belleza.

El Museo Nacional del Campesino Rumano agradece al Museo de la Fundación Real Fábrica de Tapices su acogida y disposición, así como a las comunidades de artesanos cuyas manos dieron vida a estas obras. Que su rojo vuelva a iluminar la casa anfitriona, como iluminó en otro tiempo los hogares de los que proceden.

Muzeul Național al Țăranului Român mulțumește Muzeului Fundației Regale Fabrica de Tapiserii pentru găzduire și deschidere, precum și comunităților de meșteșugari ale căror mâini au dat naștere acestor lucrări. Fie ca roșul lor să lumineze încă o dată casa-gazdă, așa cum a luminat odinioară casele din care au plecat.

Dr. Virgil Ștefan NIȚULESCU

Director general del Museo Nacional del Campesino Rumano

Director general al Muzeului Național al Țăranului Român

Entre hilos y símbolos. El patrimonio textil de Rumanía

Me gustaría evocar aquí una imagen de gran fuerza simbólica que ilustra la vigencia de las tradiciones en la sociedad y el arte contemporáneos. Su relevancia reside en la manera en que continúan modelando la identidad cultural, inspirando nuevas formas de creación y favoreciendo el diálogo entre culturas.

Me refiero al cuadro «La joven con su dote», pintado en 1890 por Nicolae Grigorescu, uno de los fundadores de la pintura moderna rumana y una figura de referencia para las generaciones de artistas que, en las primeras décadas del siglo XX, buscaron descubrir y poner en valor, a través del arte, la esencia de la identidad cultural rumana.

En el centro de la composición aparece una joven sentada sobre una cama, apoyada en el arcón que guarda su dote. Ese arcón simboliza la herencia recibida de las generaciones anteriores. La rueca, el huso y los paños bordados que cuelgan al fondo completan el universo de la cultura popular tan querido por

Între fire și simboluri. Patrimoniul textil al României

Aș dori să evoc aici o imagine de o puternică forță simbolică, ce ilustrează actualitatea tradițiilor în societatea și arta contemporană. Relevanța lor constă în felul în care continuă să modeleze identitatea culturală, să inspire noi forme de creație și să favorizeze dialogul dintre culturi.

Mă refer la tabloul „Fata cu zestrea ei”, pictat în 1890 de Nicolae Grigorescu, unul dintre întemeietorii picturii moderne românești și o figură de referință pentru generațiile de artiști care, în primele decenii ale secolului al XX-lea, au încercat să descopere și să pună în valoare, prin artă, esența identității culturale românești.

În centrul compoziției apare o tânără așezată pe pat, sprijinită de lada în care își păstrează zestrea. Această ladă simbolizează moștenirea primită de la generațiile care au precedat-o. Furca de tors, fusul și ștergarele brodate atârinate în fundal completează universul culturii populare atât de drag lui Grigorescu. Tânăra este învăluită într-o lumină caldă, care îi lumi-

Grigorescu. La joven está envuelta por una luz cálida que ilumina su rostro y su mirada confiada hacia el futuro. Esa confianza nace del hecho de saberse sostenida por toda una comunidad y por el legado de quienes la precedieron. Está rodeada de referentes que le proporcionan fuerza, armonía y la libertad necesaria para emprender su propio camino.

Creo que esta imagen resume de manera admirable el significado de esta exposición, integrada por tapices y textiles que formaban parte del ajuar y del embellecimiento de los hogares de las aldeas rumanas.

El filósofo y poeta rumano Lucian Blaga, en su discurso de ingreso en la Academia Rumana, pronunciado el 5 de junio de 1937, invitaba a contemplar la cultura popular como el lugar donde una comunidad reconoce el origen de su identidad y de su capacidad creadora:

«Cada aldea se siente, en la conciencia colectiva de sus hijos, una especie de centro del mundo... Solo así se explican los vastos horizontes de la creación popular, esa vivencia que participa de todo, la certeza de la creación, la riqueza de sus significados y su inagotable espontaneidad... Amemos y admiremos la cultura popular, pero, sobre todo, acerquémonos, si es posible, a su centro generador, bendito y fecundo como el estrato de las madres.»

nează chipul și privirea încrezătoare îndreptată spre viitor. Încrederea sa izvorăște din conștiința faptului că este susținută de întreaga comunitate și de moștenirea lăsată de cei dinaintea ei. Este înconjurată de repere care îi oferă forță, armonie și libertatea necesară pentru a-și urma propriul drum.

Cred că această imagine sintetizează în mod admirabil semnificația expoziției de față, alcătuită din scoarțe și textile care făceau parte odinioară din zestrea fetelor și din împodobirea caselor satelor românești.

Filosoful și poetul Lucian Blaga, în discursul său de recepție, rostit la 5 iunie 1937, cu prilejul primirii sale în Academia Română, ne invita să privim cultura populară drept locul în care o comunitate își recunoaște originea identității și a capacității sale creatoare: „Fiecare sat se simte, în conștiința colectivă a fiilor săi, un fel de centru al lumii, cum, optic, fiecare om se plasează pe sine de asemenea în centrul lumii. Numai așa se explică orizonturile vaste ale creației populare în poezie, în artă, în credință, acea trăire care participă la totul, siguranța fără greș a creației, belșugul de subînțelesuri și de nuanțe, implicațiile de infinită rezonanță și însăși spontaneitatea neistovită. (...) Să iubim și să admirăm cultura populară, dar, mai presus de toate, să luăm contactul, dacă se poate, cu centrul ei generator, binecuvântat și rodnic ca stratul mumelor.”

Estas palabras conservan hoy una extraordinaria actualidad. Nos recuerdan que la tradición constituye una fuente inagotable de creatividad, un patrimonio compartido que sigue inspirando el arte contemporáneo y ofreciendo un lenguaje común para el encuentro entre culturas.

Las *scoarțe*, los tapices tradicionales rumanos que protagonizan esta exposición, conservan la memoria de las comunidades que los crearon y transforman la materia, el color y el símbolo en un lenguaje transmitido de generación en generación.

La exposición propone, además, un encuentro entre dos tradiciones textiles de extraordinaria riqueza. Rumanía y España comparten una larga historia del tejido artesanal, en la que el conocimiento ha pasado de unas manos a otras mucho antes de ser descrito en los libros. El filósofo Michael Polanyi recordaba en *La dimensión tácita* que «sabemos más de lo que podemos expresar» (*We know more than we can tell*). Ese conocimiento tácito encuentra aquí una de sus manifestaciones más elocuentes: técnicas aprendidas mediante la observación, ritmos del telar interiorizados desde la infancia, secretos del teñido, proporciones, símbolos y rituales que no se transmitían con palabras, sino a través de la práctica, la paciencia y la inteligencia de las manos.

Aceste cuvinte își păstrează și astăzi întreaga actualitate. Ele ne amintesc că tradiția reprezintă o sursă inepuizabilă de creativitate, un patrimoniu comun care continuă să inspire arta contemporană și să ofere un limbaj comun pentru întâlnirea dintre culturi.

Scoarțele, protagonistele acestei expoziții, păstrează memoria comunităților care le-au creat și transformă materia, culoarea și simbolul într-un limbaj transmis din generație în generație.

Expoziția propune, totodată, o întâlnire între două tradiții textile de o extraordinară bogăție. România și Spania împărtășesc o lungă istorie a țesutului artizanal, în care cunoașterea s-a transmis din mână în mână cu mult înainte de a fi consemnată în cărți. Filosoful Michael Polanyi amintea, în lucrarea *Dimensiunea tacită*, că „știm mai mult decât putem exprima în cuvinte” (*We know more than we can tell*). Această cunoaștere tacită își găsește aici una dintre cele mai elocvente expresii: tehnici învățate prin observație, ritmurile războiului de țesut interiorizate încă din copilărie, secretele vopsirii, proporții, simboluri și ritualuri care nu se transmiteau prin cuvinte, ci prin practică, răbdare și măiestria mâinilor.

Locuind în aceste spații și participând la șezători, întâlnirile comunitare dedicate torsului, cusutului și țesutului, noile generații asimilau, prin imitație și

Al habitar esos espacios y participar en las tradicionales *șezători*, las reuniones comunitarias de costura y tejido, las nuevas generaciones absorbían, por imitación y convivencia, un universo de formas, significados y valores. La casa campesina rumana se convertía así en un verdadero libro abierto de saberes implícitos, donde cada tapiz y cada objeto decorativo componían una cartografía simbólica del universo rural.

Los motivos geométricos y vegetales, el árbol de la vida, los pájaros o los rombos hablan de la relación entre el ser humano, la naturaleza y lo sagrado. Durante siglos, estas piezas acompañaron los momentos esenciales de la existencia: formaban parte de la dote, vestían las paredes de los hogares, presidían las celebraciones familiares y expresaban la destreza, el prestigio y la identidad de quienes las tejían. En ellas permanecen inscritos los valores de toda una comunidad y una manera de comprender el mundo, donde la belleza nunca estuvo separada de la vida cotidiana. El rojo, protagonista de esta exposición, simboliza la energía vital, la protección, la fertilidad y la continuidad de la vida.

Como señala Raluca Mihăilă, encargada de Negocios *a. i.* de la Embajada de Rumanía en el Reino de España:

conviețuire, un univers de forme, semnificații și valori. Casa țărănească românească devenea astfel o adevărată carte deschisă a cunoașterii implicite, în care fiecare scoarță și fiecare obiect decorativ alcătuiau o cartografie simbolică a universului rural.

Motivele geometrice și vegetale, arborele vieții, păsările sau romburile vorbesc despre relația dintre om, natură și sacru. Timp de secole, aceste piese au însoțit momentele esențiale ale vieții: făceau parte din zestre, împodobeau pereții caselor, marcau sărbătorile familiale și exprimau măiestria, prestigiul și identitatea celor care le țeseau. În ele rămân înscrise valorile unei întregi comunități și o manieră de a înțelege lumea în care frumusețea nu a fost niciodată despărțită de viața cotidiană. Roșul, protagonistul acestei expoziții, simbolizează energia vitală, protecția, fertilitatea și continuitatea vieții.

După cum subliniază Raluca Mihăilă, însărcinată cu afaceri *ad interim* a Ambasadei României în Regatul Spaniei:

„Scoarțele tradiționale românești, înscrise în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO, reflectă rafinamentul unei tradiții artistice care, odată cu trecerea timpului, și-a depășit funcția pur utilitară pentru a deveni autentice opere de artă și simboluri ale identității culturale. Motivele

«Las alfombras tradicionales rumanas, inscritas en la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad de la UNESCO, reflejan el refinamiento de una tradición artística que, con el paso del tiempo, ha trascendido su función meramente utilitaria para convertirse en auténticas obras de arte y en símbolos de identidad cultural. Sus motivos regionales, transmitidos de generación en generación, expresan la riqueza y la diversidad de las comunidades rurales de Rumanía, así como su profundo vínculo con la naturaleza, las creencias y la memoria colectiva.

En el año en que celebramos el 145.º aniversario del establecimiento de las relaciones diplomáticas entre Rumanía y España y los veinte años de actividad del Instituto Cultural Rumano de Madrid, la colaboración entre el Museo Nacional del Campesino Rumano y la Real Fábrica de Tapices pone de relieve la riqueza y la diversidad de las tradiciones de ambos países y el diálogo que estas mantienen a través del arte textil. Esta iniciativa reúne, además, a dos instituciones emblemáticas, custodias y promotoras del patrimonio cultural de Rumanía y España, comprometidas con la preservación, la investigación y la difusión de un legado que sigue inspirando a las generaciones presentes y futuras.»

lor regionale, transmise din generație în generație, exprimă bogăția și diversitatea comunităților rurale din România, precum și profunda lor legătură cu natura, credințele și memoria colectivă.

În anul în care sărbătorim 145 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și Spania și douăzeci de ani de activitate a Institutului Cultural Român de la Madrid, colaborarea dintre Muzeul Național al Țăranului Român și Fabrica Regală de Tapiserii din Madrid evidențiază bogăția și diversitatea tradițiilor celor două țări, precum și dialogul pe care acestea îl întrețin prin intermediul artei textile. Totodată, această inițiativă reunește două instituții emblematiche, custode și promotoare ale patrimoniului cultural al României și Spaniei, angajate în conservarea, cercetarea și valorificarea unui patrimoniu care continuă să inspire generațiile de astăzi și de mâine.”

Aș dori să închei exprimându-mi profunda recunoștință pentru dăruirea, profesionalismul și entuziasmul cu care organizatorii, Fabrica Regală de Tapiserii și Muzeul Național al Țăranului Român, au însoțit fiecare etapă a acestui proiect, susținuți constant de implicarea, deschiderea și angajamentul echipelor Ambasadei României în Regatul Spaniei și Institutului Cultural Român de la Madrid. Asemenea unui război de țesut, unde fiecare fir își găsește rostul împletin-

Quisiera concluir expresando mi más profundo agradecimiento por la dedicación, la profesionalidad y el entusiasmo demostrados en cada etapa de este proyecto a los equipos de la Real Fábrica de Tapices y del Museo Nacional del Campesino Rumano, así como a la Embajada de Rumanía en el Reino de España y al Instituto Cultural Rumano de Madrid, cuyo apoyo, cercanía y compromiso han hecho posible esta exposición.

Como en un telar, donde cada hilo encuentra su razón de ser al entrelazarse con los demás, esta exposición es el fruto de un esfuerzo compartido, tejido con paciencia, confianza y generosidad. Confío en que esta colaboración contribuya a mantener vivo este extraordinario legado y nos recuerde que el patrimonio alcanza su verdadera plenitud cuando se preserva, se comparte y sigue inspirando a las generaciones futuras.

du-se cu celelalte, această expoziție este rodul unui efort comun, țesut cu răbdare, încredere și generozitate. Sunt convinsă că această colaborare va contribui la păstrarea vie a extraordinarei moșteniri culturale, amintindu-ne că patrimoniul își atinge adevărata împlinire atunci când este ocrotit, împărtășit și continuă să inspire generațiile viitoare.

 Maria Floarea POP

*Directora del Instituto Cultural Rumano de Madrid
Directoarea Institutului Cultural Român de la Madrid*

LOS TAPICES TRADICIONALES DE RUMANÍA

SCOARȚELE TRADIȚIONALE DIN ROMÂNIA

Orígenes, etimología, breve historia

Inscrito en 2016 en la Lista Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad, la *scoarță* (tapiz tradicional rumano) fue reconocido como una realización de excepcional valor artístico, que sintetiza toda la maestría del tejido, con un refinado sentido del color y una combinación armoniosa de motivos en composiciones decorativas que revelan una visión profundamente original de la vida.

Desde el punto de vista tipológico, el tapiz es un tejido de interior que puede integrarse en la categoría del kilim. El término *quilim* procede de la palabra *kilim*, vinculada etimológicamente al término iraní *ghilim*, y designa la técnica de tejido de la alfombra de dos caras, en la que la trama cubre por completo la urdimbre y la decoración está constituida por manchas de color distribuidas por toda la superficie.

Origini, etimologie, scurt istoric

Intrată în anul 2016 pe Lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității, scoarța românească a fost recunoscută drept o realizare de valoare artistică excepțională, care sintetizează întreaga măiestrie a țesutului, având un simț rafinat al culorilor și o îmbinare armonioasă a motivelor în compoziții decorative care dezvăluie o viziune profund originală asupra vieții.

Din punct de vedere tipologic, scoarța este o țesătură de interior care poate fi integrată în categoria chilimului. Termenul de *chilim* provine din cuvântul *kilim*, legat etimologic de iranianul *ghilim*, desemnând tehnica de țesere a covorului cu două fețe, în care băteala acoperă cu totul urzeala, decorul fiind constituit din pete de culoare dispuse pe întreaga suprafață.

În această tehnică sunt lucrate, alături de scoarțe și păretare, căpătâiele de pernă (prezente în expoziție),

Mediante esta técnica se realizan, además de tapices y *păretare* (paños de pared), *căpătăie* (cabeceras de almohada, presentes en la exposición), *cergi* (mantas), *văltrăpuri* (gualdrapas) y *traiste* (zurrones). No obstante, el término kilim se utilizó con bastante poca frecuencia, en determinadas aldeas de Banato, Oltenia y Muntenia, a diferencia de los países eslavos vecinos, y se prefirió la denominación local *scoarță* (tapiz), utilizada en casi todas las regiones históricas de Rumanía: Oltenia, Muntenia, Banato o Moldavia. Existen también explicaciones relacionadas con el uso de este término: una lo vincula con la técnica de elaboración del tejido, que es denso y duro como la corteza de un árbol, mientras que otra establece una relación entre este tapiz, que envuelve las paredes de la casa, y la corteza de un árbol, que recubre su tronco.

Cuando intentamos establecer la antigüedad de este tejido, nos adentramos en el terreno de las hipótesis, pues la ausencia de hallazgos arqueológicos, fuentes escritas y documentos, así como el hecho de que estos tejidos se confeccionaran con materiales perecederos que no han sobrevivido, dificultan esta labor. Al igual que en los países vecinos de Rumanía, cabe suponer que existió un tejido tradicional popular que adquirió claras cualidades artísticas al entrar en contacto con el kilim de origen oriental. Estos tejidos

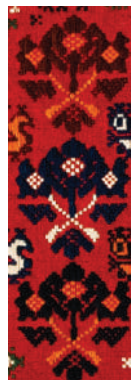
cergile, văltrăpurile de șa și traistele. Cu toate acestea, termenul de chilim a fost folosit destul de rar, în anumite sate din Banat, Oltenia și Muntenia, spre deosebire de țările slave vecine, preferând-se denumirea locală de scoarță, care a fost folosită în aproape toate zonele istorice ale României: Oltenia, Muntenia, Banat sau Moldova. Există și explicații legate de folosirea acestui termen, ele țin de o origine legată de tehnica de realizare a țesăturii care este densă și tare ca o scoarță de copac, după cum o alta stabilește o legătură între acest covor care înfășoară pereții casei, așa cum scoarța unui copac acoperă trunchiul acestuia.

Atunci când încercăm să stabilim vechimea țesăturii, ne aflăm pe teritoriul ipotezelor, lipsa descoperirilor arheologice, a izvoarelor scrise, a documentelor, dar și faptul că aceste țesături au fost confecționate din materiale perisabile care nu au supraviețuit, îngreunează acest demers. La fel ca și în țările vecine ale României, e de presupus că a existat o țesătură tradițională populară care a căpătat certe valențe artistice atunci când a intrat în contact cu chilimul de origine orientală. Aceste țesături simple, decorate cu vârgi (uneori de culoarea naturală a lânii, albă și neagră), alternând cromatic, numite păretare, au o formă lungă și îngustă, cu o structură decorativă deschisă, ritmică, care poate fi prelungită oricât, în contrast cu chilimul

sencillos, decorados con franjas (a veces en los colores naturales de la lana, blanco y negro) que alternan cromáticamente, denominados paños de pared, tienen una forma larga y estrecha, con una estructura decorativa abierta y rítmica que puede prolongarse indefinidamente, en contraste con el kilim oriental, que en la mayoría de los casos presenta cenefas. Este tipo de kilim, que decoró las paredes de las viviendas tradicionales rumanas, se menciona por primera vez en el siglo XV, aunque es posible que sea mucho más antiguo. El paño de pared largo y estrecho, tejido en telar horizontal, estaba perfectamente adaptado a la vivienda campesina y, al cubrir casi por completo las paredes de las habitaciones, aportaba calidez y color al interior rural.

Los kilims del tipo *scoarță* (tapiz) comenzaron a mencionarse en documentos solo a finales del siglo XVIII; de este periodo data uno que pertenece al Museo Nacional del Campesino Rumano (1789).

Cabe suponer que este tipo de tejido apareció en el siglo XVIII bajo la influencia del contacto con el kilim oriental, utilizado en las viviendas por las élites de la época, principalmente por los griegos del Fanar, nombrados gobernantes de los Principados Rumanos

oriental care de cele mai multe ori prezintă chenare. Acest tip de chilim care a împodobit pereții locuințelor tradiționale românești este menționat pentru prima dată în secolul al XV-lea, dar e posibil să fie mult mai vechi. Păretarul lung și îngust lucrat în războiul orizontal era o țesătură perfect adaptată locuinței țărănești, care, acoperind aproape în întregime pereții camerelor, aducea căldură și culoare în interiorul țărănesc.

Chilimurile de tipul *scoarței* au început să fie menționate în documente abia la finalul secolului al XVIII-lea; din această perioadă datează unul aflat în proprietatea Muzeului Național al Țăranului Român (anul 1789).

E de presupus că acest tip de țesătură a apărut în secolul al XVIII-lea fiind influențată de contactul cu chilimul oriental, folosit în locuințe de către elitele vremii, în primul rând de către grecii din Fanar, numiți conducători în Țările Române de către sultan; aceștia erau familiarizați cu luxul de tip oriental, dar și de către boierii autohtoni care își doreau fast și confort în locuințe, cererea fiind acoperită de producția internă care înlocuia covoarele orientale scumpe.

Legăturile comerciale au fost la fel de importante, în special cele cu lumea balcanică; Oltenia și Banatul

por el sultán; estos estaban familiarizados con el lujo de tipo oriental, al igual que los boyardos locales, que deseaban fasto y comodidad en sus residencias, y la demanda era cubierta por la producción interna, que sustituía las costosas alfombras orientales.

Las relaciones comerciales fueron igualmente importantes, sobre todo las mantenidas con el mundo balcánico; Oltenia y Banato estaban conectados con la gran ruta que pasaba por Vidin (en Bulgaria) y se dirigía hacia el sur, por el valle del Vardar. En Moldavia y Bucovina, la introducción de motivos de origen oriental se produjo a través de las colonias de armenios establecidos en los centros urbanos, pero, sobre todo, mediante el comercio de mercancías que circulaban por las antiguas rutas que llegaban hasta Cetatea Albă y Crimeea.

A diferencia del paño de pared, el tapiz presenta mayores dimensiones y estaba destinado a decorar habitaciones de paredes altas. En la mayoría de los casos, este tipo de tapices ricamente ornamentados se elaboraba en talleres de tejido situados en dominios de los boyardos, pero también en monasterios, en telares verticales (bastidores).

En el siglo XIX, los tapices aparecen mencionados con frecuencia en las dotes de las hijas de boyardos y de los comerciantes acomodados; cabe suponer que, poco

erau conectate la marele drum care trecea prin Vidin (în Bulgaria) și se îndrepta către sud, prin Valea Vardarului. În Moldova și Bucovina, pătrunderea unor motive de origine orientală s-a făcut prin intermediul coloniilor de armeni stabiliți în centrele urbane, dar, mai ales, prin comerțul cu mărfuri care circulau de-a lungul vechilor drumuri care mergeau până la Cetatea Albă și Crimeea.

Prin contrast cu păretarul, scoarța are dimensiuni mai mari și a fost destinată decorării camerelor cu pereți înalți. De cele mai multe ori, acest tip de scoarțe bogat ornamentate a fost lucrat în ateliere de țesut pe domeniile boierești, dar și în mănăstiri, în războaie verticale (gherghefuri).

În secolul al XIX-lea, scoarțele sunt menționate frecvent în foile de zestre ale fetelor de boieri și ale târgoveților bogați; e de bănuț că, încet-încet, au pătruns și în lumea satelor, unde erau mai simple ca decor și adaptate la interiorul camerelor din satele românești.

Scoarțele erau țesute în principal de către femei pricepute, în gospodăriile țărănești, la curțile boierești, dar și în mănăstirile de călugărițe (tradiție care se menține și azi la mănăstirile Agapia sau Tismana), în condițiile în care nu a fost documentată existența unor bresle de țesători de scoarțe sau a unor manufacturi

a poco, penetraron también en el mundo rural, donde su decoración era más sencilla y estaba adaptada al interior de las habitaciones de las aldeas rumanas.

Los tapices eran tejidos principalmente por mujeres hábiles, en hogares campesinos, en las cortes de los boyardos y también en conventos de monjas (tradición que se mantiene todavía hoy en los monasterios de Agapia o Tismana), dado que no se ha documentado la existencia de gremios de tejedores de tapices ni de manufacturas de tapicería en las ciudades, donde sí había tejedoras que trabajaban por encargo en el domicilio del cliente. Bastante tarde, a finales del siglo XIX y principios del siglo XX, aparecieron en distintas ciudades del país talleres de tejido dirigidos por comerciantes que producían para el mercado.

En esa misma época comenzaron a desarrollarse las escuelas de artes y oficios, donde se enseñaba a las jóvenes a tejer piezas de mayores dimensiones, realizadas en bastidor (telar vertical que permitía que el tejido fuera mucho más ancho, con una longitud doble en relación con la altura del telar), y que se vendían a personas acomodadas de las grandes ciudades. La aparición de estas escuelas condujo a una disminución de las particularidades locales; las alumnas llevaban a sus comunidades de origen nuevos modelos decorativos, técnicas y combinaciones de colores.

de tapiserii în orașe unde existau țesătoare care lucrau la comandă, la domiciliul clientului. Destul de târziu, la finalul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, au apărut în diferite orașe din țară ateliere de țesut conduse de negustori care produceau pentru piață.

Tot acum au început să se dezvolte școlile de arte și meserii, unde fetele erau învățate să țeasă piese de dimensiuni mai mari, lucrate în gherghef (războiul vertical care permitea țesăturii să fie mult mai lată, cu o lungime dublă, în raport cu înălțimea războiului), și erau vândute oamenilor înstăriți din orașele mari. Apariția acestor școli a dus la diminuarea specificului local; elevele duceau în comunitățile din care proveneau modele decorative, tehnici și combinații de culori noi.

Sub influența acestor școli au început să apară în sate războaie de țesut mai late, care dădeau posibilitatea realizării unor scoarțe asemănătoare cu cele lucrate în gherghef, având și lungimi apreciabile.

Bajo la influencia de estas escuelas comenzaron a aparecer en las aldeas telares más anchos, que permitían realizar tapices semejantes a los trabajados en bastidor y de longitudes considerables.

En las aldeas rumanas, las alfombras estaban destinadas a la habitación buena, de gala, el lugar en el que se celebraban los acontecimientos importantes de la vida, como bodas o funerales, o en el que se recibía a los invitados; adornaban las paredes, la cama, la viga principal de la casa o el rincón de la habitación donde la dueña guardaba el arcón de la dote.

En la exposición aparecen también otros textiles de interior realizados con técnicas similares a las de los tapices y paños de pared: cubrecamas, mantas conocidas con distintas denominaciones locales, *cergă* en Oltenia, Banato, sur de Transilvania, *iambulă* en Dobruja, *țol* en Transilvania, Crișana, Maramureș, fundas de edredón y fundas de almohada que adornaban el interior campesino. Probablemente, este tipo de tejidos apareció al mismo tiempo que la vestimenta para proporcionar protección contra el frío, y la manta fue con toda seguridad la más antigua de estas piezas.

Las mantas se confeccionaban, por lo general, con lana, se tejían en cuatro lizos y se procesaban en batán (*vâltoare*) para que el tejido fuera más denso y cálido. En algunos casos, especialmente en el de las mantas

În satele românești, covoarele erau destinate camerei bune, de fală, locul în care se desfășurau evenimentele importante din viață — nuntă, înmormântare — sau în care erau primiți oaspeții; împodobeau pereții, patul, grinda principală a casei sau colțul camerei unde gospodina păstra lada de zestre.

În cadrul expoziției apar și alte textile de interior lucrate în tehnici similare cu scoarțele și părețarele: acoperitorile de pat, pături cunoscute sub diverse denumiri locale, *cergă* în Oltenia, Banat, sudul Transilvaniei), *iambulă* în Dobrogea, *țol* în Transilvania, Crișana, Maramureș, fețe de plapumă, fețe de pernă care împodobeau interiorul țăranesc. Probabil, acest gen de țesături a apărut în același timp cu îmbrăcămintea, pentru a asigura protecția împotriva frigului, pătura fiind cu siguranță cea mai veche dintre ele.

Păturile erau confecționate, în general, din lână, țesute în patru ițe, prelucrate la piuă sau vâltoare, pentru a face țesătura mai densă și mai călduroasă. În

de Maramureș, se sometían también a la máquina tradicional de acabado textil, una instalación campesina formada por dos grandes cilindros de madera sobre los que se colocaban las mantas y que eran accionados por la fuerza del agua. Uno de los cilindros se encontraba en una cámara cálida, con abundante vapor, que reducía las dimensiones del tejido y lo hacía mucho más compacto. En la segunda cámara, bajo el cilindro, había una estructura trenzada de espinos que extraía fibras del tejido y lo volvía esponjoso.

Las cabeceras son almohadas rectangulares, con la cara tejida en lana, cáñamo o algodón y con una decoración compacta en uno de los extremos, que se colocaban en la cabecera de la cama o a lo largo de las paredes. Las cabeceras confeccionadas en lana cumplen una importante función decorativa en el interior campesino, miden entre 100 y 120 cm de largo y están tejidas en cuatro lizos.

La decoración característica de las aldeas de Muntenia, Oltenia o Dobruja es similar a la de los tapices y está compuesta por franjas policromas entre las que se intercalan motivos geométricos. Mientras que la cara presenta una decoración rica, acorde con los motivos y la cromática de todo el conjunto de tejidos, el reverso, tejido a veces en cáñamo o lana, presenta franjas o carece de decoración.

unele cazuri, în special în cazul cergilor din Maramureș, acestea sunt date și la dârstă, o instalație țărănească formată din doi cilindri mari de lemn pe care se așezau cergile, puși în mișcare de forța apei, unul dintre cilindri era amplasat într-o cameră călduroasă cu mult abur care reducea dimensiunile țesăturii care devenea mult mai compactă. În cea de-a doua cameră, sub cilindru era amplasată o împletitură din măracini care trăgeau fibre din țesătura care devenea pufoasă.

Căpătâiele sunt perne dreptunghiulare, cu fața țesută din lână, cânepă sau bumbac cu decor compact la unul dintre capete, care se așezau la capătul patului sau de-a lungul pereților. Căpătâiele confeccionate din lână au o funcție importantă decorativă în interiorul țărănesc, sunt lungi de 100–120 cm, țesute în patru ițe.

Decorul specific satelor din Muntenia, Oltenia sau Dobrogea este similar celui de pe scoarțe, fiind compus din dungi policrome, între care sunt intercalate motive geometrice. În timp ce fața are o decorație bogată aflată în concordanță cu motivele și cromatica întregului ansamblu de țesături, dosul țesut uneori din cânepă sau lână este învârgat sau lipsit de decor.

Materiales y colorantes, técnicas de tejido

Los tapices se confeccionaban utilizando, por lo general, hilos de lana, cáñamo o algodón para la urdimbre, mientras que la trama era siempre de lana en las piezas más antiguas. El uso del algodón para la urdimbre se generalizó hacia finales del siglo XIX. La calidad artística de los tapices viene dada por la utilización de fibras de buena calidad. Los tapices más hermosos están realizados íntegramente en lana, que aporta al tejido suavidad, elasticidad, brillo y pátina.

Para la urdimbre, que debía ser elástica y resistente, se utilizaban hilos obtenidos de la lana de mejor calidad: el pelo. Después del esquila, la lana se escaldaba con agua caliente y se lavaba con agua fría. A continuación seguían las operaciones de cardado y peinado, realizadas con peines de madera provistos

Materiale și coloranți, tehnici de țesere

Scoarțele au fost confecționate folosind, în general, pentru urzeală, fire de lână, cânepă sau bumbac, în timp ce băteala era întotdeauna din lână, la piesele cele mai vechi. Folosirea bumbacului pentru urzeală s-a generalizat către sfârșitul secolului al XIX-lea. Calitatea artistică a scoarțelor e dată de utilizarea unor fibre de bună calitate. Cele mai frumoase scoarțe sunt realizate în întregime din lână, care conferă țesăturii moliciune, elasticitate, luciu și patină.

Pentru urzeala care trebuia să fie elastică și rezistentă se foloseau fire obținute din cea mai bună calitate de lână – părul. După ce era tunsă, lâna era opărită cu apă fierbinte și spălată apoi cu apă rece. Urmau apoi operațiunile de scărmanare și pieptănare cu ajutorul unor piepteni de lemn prevăzuți cu unul sau două șiruri de dinți metalici. În urma pieptănării se obțineau mai multe calități de lână, prima fiind părul menționat mai sus. Părul era un fir drept și lung, foarte tare, care, prin răsucire în două și opărire, devenea extrem de rezistent și putea prelua toate tensiunile din timpul țeserii.

de una o dos hileras de dientes metálicos. Del peinado se obtenían varias calidades de lana, la primera de las cuales era el pelo mencionado anteriormente. El pelo era un hilo recto, largo y muy resistente que, al retorcerse en dos cabos y escaldarse, se volvía extremadamente fuerte y podía soportar todas las tensiones del tejido.

Para hilar, el copo de lana se colocaba en los brazos de la rueca. El hilo obtenido se enrollaba en el huso, provisto de un (contrapeso del huso destinado a imprimirle un movimiento de rotación, cuyo objetivo final era retorcer el hilo. Las ruecas y parte de los utensilios empleados para hilar y tejer (husos, contrapesos del huso, lanzaderas) estaban decorados, tallados e incisos con motivos geométricos. Las ruecas decoradas, ofrecidas como regalo por los jóvenes a las muchachas, constituían una auténtica petición de matrimonio. Si la muchacha aceptaba la rueca, la petición era aceptada, mientras que romperla sobre la rodilla equivalía a un rechazo doloroso.

El teñido de la lana destinada a los tapices era realizado en la aldea tradicional por mujeres hábiles, dentro del hogar. En la gran mayoría de los casos se teñía únicamente la lana de la trama, ya que los hilos de la urdimbre no eran visibles, pues quedaban cubiertos, y conservaban el color natural de la lana: blanco o gris.

Pentru toarcere, fuiorul de lână era așezat pe brațele furcii de tors. Firul obținut era înfășurat pe fusul prevăzut cu un prâsnel menit să inducă fusului o mișcare de rotație, țelul final constituindu-l răsucirea firului obținut. Furcile de tors și o parte din inventarul folosit la toarcere și la țesut (fuse, prâsnele, suveici) erau decorate, crestate și incizate cu motive decorative geometrice. Furcile de tors decorate, oferite în dar de către flăcăi fetelor, reprezentau o adevărată cerere în căsătorie. Dacă fata lua furca, cererea era acceptată, în timp ce ruperea pe genunchi a furcii de către fată echivala cu un refuz dureros.

Vopsitul lânii pentru scoarțe se făcea în satul tradițional de către femei pricepute, în gospodărie. În marea majoritate a cazurilor, se vopsea doar lână pentru băteală, din moment ce firele de urzeală nu erau vizibile, fiind acoperite, aveau culoarea naturală a lânii – albă sau gri.

Los tapices más antiguos, que datan del siglo XIX, están confeccionados con fibras textiles teñidas con colorantes naturales, obtenidos de cortezas de árboles o de diversas plantas, que aportaron belleza y sutileza a las tonalidades.

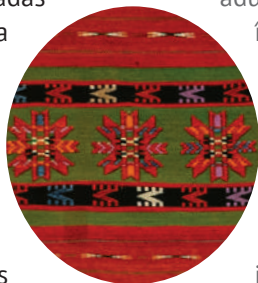
El teñido con colores naturales estaba ampliamente extendido por todo el país durante la primera mitad del siglo XIX. Prueba de ello son las aproximadamente 300 recetas recopiladas por T. Pamfile y Mihai Lupescu en la obra *Cromatica Poporului Român (La cromática del pueblo rumano)*, publicada en 1914, la mayoría de las cuales recurrían a plantas de origen local, a las que se sumaban unas 50 pinturas obtenidas a partir de polvos, además de plantas, anilinas importadas y colorantes minerales, todos ellos costosos. Es el caso de la raíz de índigo, de la que se obtenía el azul, de la raíz de rubia, que proporcionaba el rojo, o del azafrán, del que se obtenía el amarillo.

Todos estos colorantes eran muy caros, por lo que quienes teñían buscaron alternativas más accesibles utilizando plantas autóctonas disponibles. Así, para obtener tonos negros se empleaba la corteza de aliso; para el marrón, una decocción de cáscaras de nuez; para el amarillo, pieles de cebolla; y para el verde

Scoarțele mai vechi, datând din secolul al XIX-lea, sunt confecționate din fire textile vopsite cu coloranți naturali, obținuți din scoarță de copac sau diverse plante ce au conferit frumusețe și subtilitate tonurilor de culoare.

Vopsitul cu culori naturale era larg răspândit la nivelul întregii țări în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Dovada o constituie cele circa 300 de rețete adunate de către T. Pamfile și Mihai Lupescu în lucrarea apărută în anul 1914, *Cromatica Poporului Român*, dintre care cea mai mare parte sunt plante de origine indigenă, la care se adăugau în jur de 50 de vopsele obținute din prafuri, dar și plante și anilinuri de import și coloranți minerali, care erau scumpi. Este cazul rădăcinii de indigo, din care se obținea culoarea albastră, al rădăcinii de garanță, care dădea culoarea roșie, sau al șofranului, din care se obținea galbenul.

Toți acești coloranți erau foarte scumpi și cei care vopseau au căutat alternative mai convenabile, folosind plantele autohtone aflate la îndemână. Astfel, pentru obținerea unor tonuri de negru se folosea scoarța de arin, pentru maro, o fiertură din coji de nucă, galbenul, din coji de ceapă, verdele deschis, din ghiocel sau flori de câmp. Pentru fixarea culorilor, atât

claro, campanillas de invierno o flores silvestres. Para fijar los colores, tanto los de origen vegetal como los químicos, se utilizaban distintos mordientes: piedra agria (alumbre potásico) y calaican (sulfato ferroso). La obtención de colores y matices era un proceso complicado que requería mucha paciencia y que, a ojos de muchos, pertenecía más bien al ámbito de la magia; por ello existían una serie de prohibiciones y reglas de carácter técnico que se respetaban rigurosamente.

A partir de la segunda mitad del siglo XIX, la situación comenzó a cambiar: la expansión de las superficies cultivadas en detrimento de los huertos y los bosques condujo a la reducción de los cultivos de plantas destinadas al teñido con colores vegetales. Paralelamente, también influyó la aparición de tintes industriales, relativamente baratos, que hicieron que el teñido dejara de ser un procedimiento especializado, minucioso y laborioso. Además, en las aldeas rumanas comenzaron a aparecer tintoreros que recogían la lana hilada, la teñían y la devolvían ya coloreada.

El uso de colorantes químicos tuvo consecuencias inmediatas en el plano artístico. Los nuevos colores estaban lejos de la belleza de los vegetales y carecían de la notable pátina de los antiguos tapices. Aunque el teñido vegetal se conservó en zonas limitadas, sobre todo en Moldavia durante el periodo de entreguerras,

pentru cele pe bază de plante, cât și pentru cele chimice, se foloseau diverși mordanți: piatra acră (alaunul potasic) și calaicanul (sulfatul feros). Obținerea unor culori și nuanțe de culoare era un proces complicat, care necesita multă răbdare și ținea mai degrabă, în ochii multora, de magie; de aceea, existau o serie de interdicții și reguli cu caracter tehnic care erau respectate riguros.

Începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, lucrurile au început să se schimbe, extinderea suprafețelor cultivate în detrimentul livezilor și pădurilor a dus la restrângerea culturilor de plante destinate vopsitului cu culori vegetale. În paralel, apariția vopselelor industriale care erau relativ ieftine și care nu mai făceau din vopsire un procedeu specializat, migălos și consumator de timp, a avut rolul său. Mai mult, prin satele românești au început să apară boiangii care colectau lâna toarsă, o vopseau și o aduceau înapoi, vopsită.

Utilizarea coloritului chimic a avut consecințe imediate, în planul realizărilor artistice. Noile culori erau departe de frumusețea celor vegetale, nu aveau remarcabilă patină a vechilor scoarțe. Deși s-a păstrat în zone restrânse, mai ales în Moldova, în perioada interbelică, coloritul vegetal a fost abandonat aproape cu totul în anii comunismului.

fue abandonado casi por completo durante los años del comunismo.

Maramureș fue la excepción. En Botiza, Victoria Berbecar, esposa de un sacerdote, recuperó la tradición del teñido vegetal en la década de 1970 utilizando recetas aprendidas de las ancianas de la aldea. En Botiza hoy todavía se producen alfombras confeccionadas con fibras teñidas con colores vegetales y motivos tradicionales. Además, se organizaron talleres en los que participaron tejedoras de Letonia, que aprendieron los secretos del teñido con colores vegetales.

Las técnicas de trabajo vienen determinadas por el tipo de telar utilizado; así, en el telar horizontal se tejen los paños de pared largos y estrechos, pero también tapices. Los de grandes dimensiones se realizan asimismo en telares verticales o bastidores. El telar horizontal se utilizó ampliamente en las casas campesinas, en los dominios de los boyardos y también en los monasterios. Presentaba la ventaja de la rapidez;

Excepción a făcut Maramureșul. La Botiza, Victoria Berbecar, soție de preot, a reînviat tradiția vopsitului vegetal în anii '70 ai secolului trecut, folosind rețete de la bătrânele din sat. La Botiza se produc și astăzi covoare realizate din fibre vopsite în culori vegetale cu motive tradiționale. Mai mult, au fost organizate ateliere la care au participat țesătoare din Letonia care au învățat tainele vopsitului cu culori vegetale.

Tehnicile de lucru sunt determinate de tipul de război folosit; astfel, în războiul de tip orizontal sunt țesute păretarele lungi și înguste, dar și scoarțe. Ultimele de dimensiuni mari sunt făcute și în războaie verticale, gherghefuri. Războiul orizontal a fost folosit pe scară largă în casele țărănești, pe domeniile boieresti, dar și în mănăstiri. Prezenta avantajul rapidității; alesul scoarței era realizat cu mâna, evitându-se folosirea suveicii, fiecare porțiune din decor putea fi lucrată separat, dar țesătorea nu putea urmări foarte bine evoluția lucrului.

Legătura dintre suprafețele învecinate se face folosind tehnici de țesere diferite, specifice zonelor de proveniență a scoarțelor. Există două modalități în care se face acest lucru: două fire colorate se întâlnesc pe un fir de urzeală comun, la limita dintre ele. Alternativ, câte un fir de o culoare și câte unul de cealaltă culoare trec pe după firul de urzeală comun. Băteala fiind

la selección de los motivos del tapiz se realizaba a mano, evitando el uso de la lanzadera, y cada zona de la decoración podía trabajarse por separado, aunque la tejedora no podía seguir con demasiada claridad la evolución del trabajo.

La unión entre las superficies contiguas se realiza mediante distintas técnicas de tejido, propias de las zonas de procedencia de los tapices. Existen dos formas de hacerlo: dos hilos de distinto color se encuentran sobre un hilo común de urdimbre, en el límite entre ambos. Como alternativa, un hilo de un color y otro del color contiguo pasan por detrás del hilo común de urdimbre. Al estar la trama bien apretada, la urdimbre no queda visible. En el segundo caso, los hilos de trama de distintos colores se cruzan en el reverso del tejido, en el límite entre las superficies, técnica denominada de hilos entrelazados o cruzados, utilizada en algunos de los tapices presentes en la exposición.

En los tapices tejidos con aberturas, realizados mediante la técnica Karamani, las superficies no están unidas entre sí; el hilo de la trama se vuelve hacia atrás cuando llega al borde de la superficie correspondiente, lo que determina la estilización de los motivos. El contorno se realiza en ángulos rectos y esta técnica resulta especialmente adecuada para ornamentos geométricos. Las aberturas que se forman en la

bine îndesată, urzeala nu se vede. În cel de-al doilea caz, firele de băteală colorate diferit se încrucișează pe dosul țesăturii la limita dintre suprafețe, tehnică numită a firelor întrepătrunse sau încrucișate, care a fost folosită ca metodă de lucru în cazul unora dintre scoarțele prezente în expoziție.

În cazul scoarțelor țesute cu găurele, lucrate în tehnica Karamani, suprafețele nu sunt legate între ele, firul de băteală este întors înapoi atunci când ajunge la marginea suprafeței respective, fapt ce determină stilizarea motivelor. Conturul este realizat în unghiuri drepte, fiind potrivită mai ales pentru ornamente geometrice. Găurile rezultate în structura țesăturii conferă un caracter decorativ deosebit. Este specifică sudului României, dar e întâlnită și în Banat.

Atunci când apar motive decorative vegetale sau figurative care au contururi cu linii curbe sau oblice, acestea creează dificultăți de țesere, rezolvate în două moduri: unul derivat din tehnica Karamani, cu găurele,

estructura del tejido le confieren un carácter decorativo particular. Es característica del sur de Rumanía, aunque también aparece en Banato.

Cuando aparecen motivos decorativos vegetales o figurativos con contornos formados por líneas curvas u oblicuas, estos plantean dificultades de tejido que se resuelven de dos maneras: una, derivada de la técnica Karamani con aberturas, utiliza puntos de paso de un nivel a otro muy próximos entre sí, de modo que permitan seguir una línea oblicua o incluso curva; la otra aparece especialmente en los tapices de Oltenia, donde el hilo deja de conducirse perpendicularmente a la urdimbre y sigue libremente la forma del motivo en un juego de direcciones variadas.

Las técnicas de tejido del kilim no permiten crear composiciones de gran complejidad, como ocurre en las tapicerías o los gobelinos, que imponen a los motivos una determinada estilización.

cu puntos de trecere de la un nivel la altul, foarte apropiate încât să poată urmări o linie oblică sau chiar curbă; celălalt apare în mod deosebit pe scoarțele din Oltenia, în care firul nu mai este dus perpendicular pe urzeală, ci urmează liber forma motivului într-un joc de direcții variate.

Tehnicile de țesere a chilimului nu permit alcătuirea de compoziții de mare complexitate, așa cum este în cazul tapiseriilor sau goblenurilor, care impun motivelor o anumită stilizare.

Motivos decorativos

La mayoría de los tapices producidos en las aldeas rumanas, independientemente de la región, estaban decorados con motivos geométricos, lo que les confiere una notable unidad estilística. El predominio de la geometrización decorativa viene determinado por las técnicas de tejido que, como se ha señalado, no ofrecen a la tejedora una libertad de expresión demasiado amplia.

Entre los motivos geométricos más sencillos y frecuentes pueden mencionarse las franjas, es decir, bandas de color dispuestas horizontalmente, como ocurre en los tapices con los números de inventario S. 952, S. 1457 y S. 1828. La decoración mediante franjas constituye un sistema sencillo, realizado introduciendo en la trama fibras de un color completamente distinto al del fondo del tapiz, que en este caso es rojo, el color que marca el tono de los objetos presentes en la exposición.

En el mundo rural rumano, el rojo posee múltiples significados: es el color del fuego purificador, pero también de la sangre, símbolo del sol, del amor y de la alegría de vivir, esencia de la vida. El rojo tiene

Motive decorative

Majoritatea scoarțelor produse în satele românești, indiferent de zonă, au fost decorate cu motive geometrice, prezentând din acest punct de vedere o remarcabilă unitate stilistică. Motivul pentru care decorul este preponderent geometrizarant este determinat de tehnicile de țesere care, așa cum am văzut, nu oferă o prea mare libertate de exprimare țesătoareii.

Printre motivele geometrice cele mai simple și mai des întâlnite putem menționa vârgile, adică benzi de culoare, dispuse orizontal, așa cum este în cazul scoarțelor cu numerele de inventar: S. 952, S. 1457 și S. 1828. Învărgarea reprezintă un sistem simplu de decorare, realizat prin introducerea în băteală a unor fibre de culoare total diferite de fondul scoarței, care în cazul nostru este roșu, culoarea care dă tonul obiectelor prezente în expoziție.

În lumea satului românesc, roșul are valențe multiple: este culoarea focului care purifică, dar și a sângelui, simbol al soarelui, al dragostei și bucuriei de viață, esență a vieții. Roșul are virtuți protectoare, ferește de deochi atât pe oameni, cât și pe animalele

virtudes protectoras y ahuyenta el mal de ojo tanto a las personas como a los animales que llevan un hilo de color o un fragmento de tela. El color rojo simboliza también la edad de la persona que ha alcanzado la madurez.

La belleza de la decoración viene determinada por el ritmo y la sucesión de las franjas, que se complican y diversifican mediante variaciones de anchura y distancia, la introducción de colores diferentes y, sobre todo, la presencia de motivos ornamentales, flores estilizadas y motivos geométricos: cruces en X, ángulos y rombos. Este método decorativo se utiliza tanto en los tapices como en las fundas de almohada S. 1320 y S. 1321.

En el caso del tapiz con el número de inventario S. 179, la decoración es mucho más sencilla. Consiste en tres franjas de color dispuestas verticalmente; el campo central verde, cuyos bordes están decorados con el motivo de los dientes de sierra (zigzag), está enmarcado por dos bandas rojas. También puede incluirse en la misma categoría de tapices con decoración geométrica la pieza S. 1784, cuya superficie está completamente cubierta por zigzags de diferentes colores que alternan cromáticamente y forman medios rombos.

La pieza S. 583, compuesta por dos paños tejidos en telar horizontal, presenta también una decoración sencilla pero de gran efecto. Toda su superficie está

care poartă un fir de culoare sau o bucată de pânză. Culoarea roșie simbolizează, de asemenea, și vârsta omului ajuns la maturitate.

Frumusețea decorului este dictată de ritmul și succesiunea vârgilor, care se complică și diversifică prin variații de lățime și distanță, prin introducerea de culori diferite, dar mai ales prin prezența unor motive ornamentale, flori stilizate, motive geometrice: cruci în X, unghiuri, romburi. Această metodă de decorare este folosită atât în cazul scoarțelor, cât și al fețelor de pernă S. 1320 și S. 1321.

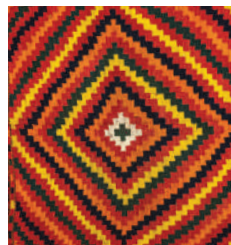
În cazul scoarței cu numărul de inventar S. 179, decorul este mult mai simplu. Constă în trei vărgi de culoare dispuse vertical, câmpul central de culoare verde cu marginile decorate cu motivul dinților de fierăstrău (zig-zag) este încadrat de două benzi de culoare roșie. Tot în aceeași categorie a scoarțelor cu decor geometrizarant poate fi încadrată cea cu numărul S. 1784 ce are întreaga suprafață acoperită de zig-zaguri de culori diferite, alternând cromatic, formând jumătăți de romb.

Un decor simplu dar de efect îl are și S. 583, compusă din două foi țesute în războiul orizontal. Este decorată pe întreaga suprafață cu o rețea de mici dreptunghiuri colorate în verde și roșu, care alternează cromatic formând o tablă de șah.

decorada con una red de pequeños rectángulos verdes y rojos que alternan cromáticamente formando un tablero de ajedrez.

Con diferencia, el motivo geométrico más frecuente en los tapices populares es el rombo, aislado o en forma de rombos concéntricos, con tres tipos de estilización: contornos escalonados (S. 1449 y S. 1627), contornos dentados (S. 1610) y bordes almenados. En los primeros tapices mencionados, los motivos se distribuyen sobre un campo dividido en una red de rombos concéntricos. Aunque el esquema decorativo es uniforme, la variación imaginativa de los colores permite obtener piezas de notable belleza.

En el tapiz con contornos dentados, los rombos concéntricos cubren toda la superficie y presentan una cruz en el centro. En la cultura popular, el rombo aparece con frecuencia; es un motivo solar, un elemento fundamental que representa la fertilidad, la tierra fecunda y el principio femenino. El mismo motivo decorativo aparece también en la pieza S. 1668, que presenta un campo central decorado con tres rombos concéntricos escalonados, cuyos lados exteriores están formados por pequeños cuadrados; el rombo situado en la base contiene asimismo una cruz en el centro.

De departe motivul geometric care apare cel mai des pe scoarțele populare este rombul, singur sau sub forma unor romburi concentrice, cu trei stilizări: cu contururi în trepte (S. 1449 și S. 1627), cu contururi crestate (S. 1610) și cu marginile crenelate. În cazul primelor scoarțe menționate mai sus motivele sunt dispuse pe un câmp împărțit, într-o rețea de romburi concentrice. Deși schema decorativă este uniformă, printr-o variație a culorilor plină de fantezie se obțin piese de o frumusețe remarcabilă.

În cazul scoarței cu contururi crestate, romburile concentrice acoperă întreaga suprafață a scoarței, având în centru o cruce. În cultura populară rombul apare frecvent, este un motiv solar, un element fundamental care reprezintă fertilitatea, pământul roditor și principiul feminin. Același motiv decorativ apare și la S. 1668, care are un câmp central, decorat cu trei romburi concentrice în trepte, cu laturile exterioare realizate din mici pătrate, rombul amplasat la bază are de asemenea o cruce în centru.

Romburile sunt asociate uneori cu alte motive decorative. Este cazul scoarței cu numărul de inventar S. 1623, care are o compoziție decorativă complexă; într-un câmp central dreptunghiular, vertical sunt

En ocasiones, los rombos se asocian con otros motivos decorativos. Es el caso del tapiz con el número de inventario S. 1623, que presenta una composición decorativa compleja; en un campo central rectangular se disponen verticalmente tres rombos concéntricos de lados dentados. Uno de ellos contiene en el centro un ojo cuya presencia no es casual, pues en las creencias populares el sol recibe el nombre de ojo de Dios, prueba clara de que el rombo representa un símbolo solar.

El espacio entre los rombos está decorado con flores estilizadas. El borde exterior presenta jarrones con flores, una estilización del motivo del árbol de la vida, uno de los motivos decorativos más importantes del arte popular rumano, de gran antigüedad y con múltiples significados, vinculados principalmente al mito del árbol milagroso, cuyos frutos conceden la inmortalidad a quien los prueba.

El modelo decorativo más frecuente del árbol de la vida es el helenístico-cristiano, desarrollado bajo la influencia del culto de Dioniso, que aparece en forma de kántharos, con una vid en la que se posan aves que picotean los racimos. En muchas representaciones, el árbol de la vida presenta aves posadas en sus ramas, que comen de sus frutos

amplasate trei romburi concentrice cu laturile crestate. Unul dintre romburi are figurat în centru un ochi a cărui prezență nu este întâmplătoare: în credințele populare este numit ochiul lui Dumnezeu, dovadă clară că rombul reprezintă un simbol solar.

Spațiul dintre romburi este împodobit cu flori stilizate. Chenarul exterior este decorat cu vase cu flori, o stilizare a motivului pomului vieții, unul dintre cele mai importante motive decorative din arta populară românească, motiv vechi cu semnificații multiple care țin în principal de mitul pomului miraculos, ale cărui fructe conferă nemurirea celui care le gustă.

Cel mai des întâlnit tipar decorativ al pomului vieții este cel elenistic-creștin dezvoltat sub influența cultului lui Dionisios, care apare sub forma Kantharosului, cu vița de vie în care stau păsări care ciugulesc ciorchinii. În multe reprezentări, pomul vieții are păsări așezate pe crengi, ce gustă din fructele minunate și este păzit de diverse animale.

Motivul Kantharosului a ajuns în Europa centrală în secolul al XV-lea simplificat, sub forma unui vas cu pomișori sau flori. Între vasele cu flori de la baza scoarței sunt amplasate păsări stilizate care străjuiesc pomul.

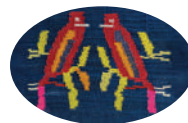
maravillosos, y está custodiado por diversos animales.

El motivo del kántharos llegó a Europa Central en el siglo XV de forma simplificada, como un recipiente con pequeños árboles o flores. Entre los jarrones con flores situados en la base del tapiz se disponen aves estilizadas que custodian el árbol.

El árbol de la vida aparece también en un tapiz de Banato (S. 425) que perteneció a la población búlgara de la región. En este caso se trata de una red de recipientes con pequeños árboles estilizados, coloreados en blanco y negro, dispuestos en hileras oblicuas y custodiados por aves; toda la composición se encuentra en un campo central delimitado por un borde decorado con rombos.

El ave que aparece en los tejidos rumanos, la denominada ave maravillosa (encantada), posee poderes extraordinarios: puede volar entre mundos, hacia los cielos, y proteger las almas de quienes han partido en su largo viaje al más allá. El ave fue un símbolo de libertad absoluta, proporcionada por la capacidad de volar, pero también depositaria de conocimientos inaccesibles al ser humano, adquiridos durante sus largos vuelos. Una de las representaciones más logradas del ave aparece, sin duda, en el tapiz de Oltenia con el número de inventario S. 2122, donde, sobre un fondo azul, se disponen tres parejas de aves afrontadas, posadas sobre ramas estilizadas; los grupos de aves

Pomul vieții apare și pe o scoarță din Banat (S. 425) care a aparținut populației bulgărești de aici. În acest caz vorbim de o rețea de vase cu mici pomișori stilizați, colorați în alb și negru, dispuși în rânduri oblice, străjuți de păsări, întreaga compoziție este amplasată pe un câmp central delimitat de un chenar decorat cu romburi.

Pasărea care apare pe țeșăturile românești, așa-numita pasăre măiastră (fermecată) are puteri nebănuite, e capabilă să zboare între lumi, spre ceruri și să protejeze sufletele celor duși în lunga lor călătorie spre lumea cealaltă. Pasărea a fost un simbol al libertății absolute, oferită de abilitatea de a zbura, dar și depozitară a unor cunoștințe inaccesibile omului, cunoștințe dobândite în lungile zboruri. Indiscutabil una dintre cele mai reușite reprezentări ale păsării apare pe scoarța oltenească cu numărul de inventar S. 2122, unde pe un fond albastru sunt amplasate trei perechi de păsări afrontate, așezate pe ramuri stilizate, grupurile de păsări sunt separate de vase cu flori cu petale sub formă de cruce.

están separados por jarrones con flores cuyos pétalos tienen forma de cruz.

También resulta interesante la alfombra con el número de inventario S. 1076, procedente de Medgidia, en Dobruja, que presenta claras similitudes decorativas con los tapices búlgaros y un borde decorado con grupos de triángulos superpuestos que alternan cromáticamente. El campo central está decorado con pequeños rombos entre los que se disponen hojas estilizadas. En cuanto a los motivos florales, suelen asociarse con motivos geométricos y, en la mayoría de los casos, aparecen estilizados.

Además de los motivos geométricos y florales estilizados, en los tapices rumanos aparece con frecuencia otro motivo decorativo, esta vez de carácter religioso: el *pristolnic* (sello ritual), situado a menudo en el centro de los

rombos concéntricos, pero también repetido por toda la superficie del tapiz, como ocurre en la pieza de Muntenia con el número de inventario S. 787, compuesta por dos paños y decorada sobre el fondo rojo con una red de

Interesante este și covorul cu numărul de inventar S. 1076 provenit din Dobrogea, de la Medgidia, care prezintă certe similitudini decorative cu scoarțele bulgărești: are un chenar decorat cu grupuri de triunghiuri suprapuse, care alternează cromatic. Câmpul central este decorat cu mici romburi între care sunt amplasate frunze stilizate. În ceea ce privește motivele florale, acestea sunt asociate în dese rânduri cu motive geometrice și sunt, în majoritatea cazurilor stilizate.

În afara motivelor geometrice și florale stilizate, un alt motiv decorativ de astă dată cu caracter religios este prezent frecvent pe scoarțele românești: *pristolnicul*, amplasat deseori în centrul romburilor concentrice, dar și întreaga suprafață a scoarței așa cum este cazul celei din Muntenia cu numărul de inventar S. 787, compusă din două foi, care are dispusă pe fondul roșu o rețea de *pristolnice* sub formă de cruce. *Pristolnicul* făcea parte din inventarul domestic, dar și religios, era un soi de ștampilă amplasată la baza unei cruci, confecționată din lemn sau chiar piatră, pe care erau crestăte literele IC XC și NI KA care erau imprimate pe prescuri (pâinea sau colacii duși la biserică pentru a fi sfințiți de preot).

Crucea este un alt motiv decorativ care apare pe scoarțele românești, înainte de a fi preluată de creștinism, cele patru brațe ale sale semnificau fie

sellos rituales en forma de cruz. El sello ritual formaba parte tanto del ajuar doméstico como del religioso; era una especie de sello situado en la base de una cruz, confeccionado en madera o incluso en piedra, en el que estaban talladas las letras IC XC y NI KA, que se imprimían sobre los panes rituales llevados a la iglesia para ser bendecidos por el sacerdote.

La cruz es otro motivo decorativo presente en los tapices rumanos; antes de ser adoptada por el cristianismo, sus cuatro brazos simbolizaban los cuatro ciclos estacionales o los cuatro puntos cardinales. En el mundo rural tradicional rumano, la presencia de la cruz está vinculada a la protección divina que garantiza a la casa y a los miembros de la familia.

Los objetos relacionados con el hilado y el tejido también están decorados; su encanto reside en la belleza de las formas, la pátina de la madera y la decoración predominantemente geométrica, realizada mediante dos técnicas: la incisión y la talla, ejecutadas con cincel o cuchillo. En el caso de los contrapesos del huso, la decoración está determinada y organizada por la forma circular del objeto. Por tanto, la presencia del círculo y de la roseta no puede considerarse casual: el círculo presenta un contorno en zigzag, realizado tallando un triángulo en la estructura del material, motivo conocido como «diente de lobo». Los motivos

cele patru anotimpuri, fie cele patru puncte cardinale. În lumea satului tradițional românesc, prezența crucii este legată de protecția divină pe care o asigură casei și membrilor familiei.

Obiectele asociate torsului și țesutului sunt și ele decorate, farmecul lor rezidă din frumusețea formelor, patina lemnului și din decorul predominant geometric, folosinduse două tehnici decorative: incizia și creșterea, realizate cu dalta sau cuțitul. În cazul prâsnelor, decorul este determinat și ordonat de forma circulară a obiectului. Prin urmare, prezența cercului și a rozetei nu poate fi considerată întâmplătoare, cercul are conturul în zig-zag, realizat prin creșterea unui triunghi în structura materialului, motiv cunoscut sub numele de „dinte de lup”. Motivele geometrice pot fi combinate cu cele fitomorfe, ramură, spic de grâu etc.

O tehnică diferită de decorare a fost folosită în cazul prâsnelor cu numerele de inventar L. 7316 și L. 7319: traforarea care presupune eliminarea de material urmată de pictarea în culori vii a decorului rezultat. În cazul celor două prâsnele menționate mai sus, decorul este predominant floral, cu o floare cu șase petale în centru sau o cruce, fiecare încadrată de un vrej circular cu frunze și flori.

Cercul este legat de o simbolistică solară, dar a avut de-a lungul timpului și o funcție importantă de

geométricos pueden combinarse con otros fitomorfos, como ramas, espigas de trigo, etc.

En los contrapesos del huso con los números de inventario L. 7316 y L. 7319 se utilizó una técnica decorativa diferente: el calado, que consiste en eliminar material y pintar después con colores vivos la decoración resultante. En las dos piezas mencionadas, la decoración es predominantemente floral, con una flor de seis pétalos en el centro o una cruz, cada una enmarcada por un tallo circular con hojas y flores.

El círculo está relacionado con un simbolismo solar, pero también desempeñó a lo largo del tiempo una importante función protectora: tiene el poder de defender a quienes se encuentran en su interior frente a los ataques invisibles de los espíritus malignos del exterior, así como de unir y fijar aquello que se encuentra dentro. La roseta, denominada popularmente vârtelniță (roseta giratoria), es también un motivo solar y representa la eternidad y el transcurso incesante del tiempo, sugerido por sus cuatro brazos (las estaciones), que se suceden sin cesar.

protecție, având puterea de a-i apăra pe cei prezenți în interior de atacurile invizibile ale duhurilor rele aflate la exterior, dar și de a lega și fixa ceea ce este înăuntru. Rozeta, numită popular și vârtelniță, este, de asemenea, un motiv solar, reprezentând eternitatea, scurgerea neîncetată a timpului, sugerată de cele patru brațe (anotimpuri) care se succed neîncetat.

 Dr. Ion BLĂJAN

*Jefe de la Sección de Patrimonio e Inventario Científico, Museo Nacional del Campesino Rumano
Șef Secție Patrimoniu și Evidență Științifică, Muzeul Național al Țăranului Român*

BIENES PATRIMONIALES PRESENTES EN LA EXPOSICIÓN

OBIECTELE DE PATRIMONIU PREZENTE ÎN EXPOZIȚIE

◀ S. 179

Tapiz tradicional rumano,
Muntenia, siglo XIX

Scoarță,
Muntenia, secolul al XIX-lea

S. 425

Tapiz de los búlgaros de las aldeas de Banat,
siglo XIX

Scoarță de la bulgarii din satele din Banat,
secolul al XIX-lea

S. 583 ►

Tapiz, Moldavia, primera mitad del siglo XX

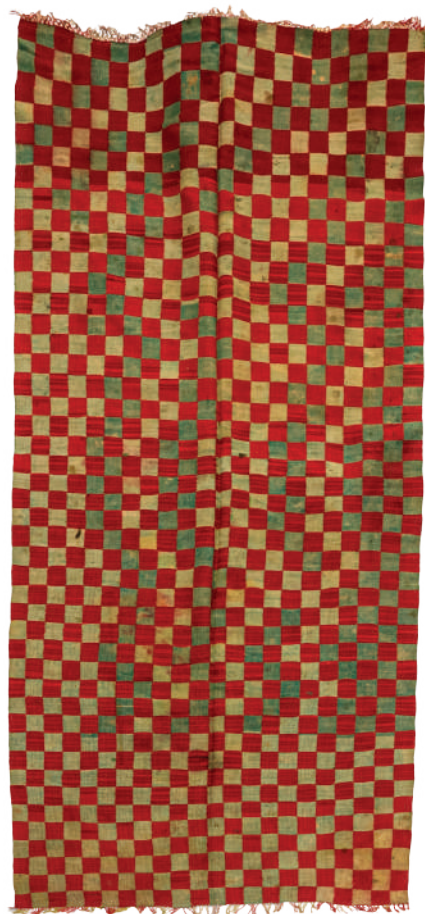
Scoarță, Moldova, prima jumătate a secolului al XX-lea

▲ S. 787

Tapiz, Muntenia, Rucăr, Argeș, segunda mitad del siglo XIX

Scoarță, Muntenia, Rucăr, Argeș, a doua jumătate a secolului al XIX-lea

◀ S. 952

Tapiz de los búlgaros
de las aldeas de Banat,
primera mitad del siglo XX

Scoartă de la bulgarii
din satele din Banat,
prima jumătate a
secolului al XX-lea

S. 1076 ▶

Tapiz,
Dobruja, Medgidia,
segunda mitad del siglo XIX

Scoartă,
Dobrogea, Medgidia,
a doua jumătate a
secolului al XIX-lea

▼ S. 1097

Tapiz, Muntenia, Trestienii de Jos, Prahova,
primera mitad del siglo XX

Scoarță, Muntenia, Trestienii de Jos, Prahova,
prima jumătate a secolului al XX-lea

S. 1225 ►

Cergă (manta), Glod, Maramureș,
segunda mitad del siglo XX

Cergă (pătură), Glod, Maramureș,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

◀ S. 1399

Manta (*cergă*),
Mihail Kogălniceanu, Constanța,
primera mitad del siglo XX

Cergă,
Mihail Kogălniceanu, Constanța,
prima jumătate a secolului
al XX-lea

S. 1320 ▶▶

Funda de almohada,
Oltenia, primera mitad
del siglo XX

Făță de pernă,
Oltenia, prima jumătate
a secolului al XX-lea

S. 1321 ▶

Funda de almohada,
Oltenia, primera mitad
del siglo XX

Făță de pernă,
Oltenia, prima jumătate
a secolului al XX-lea

S. 1400

Mantă, Mihail Kogălniceanu, Constanța,
primera mitad del siglo XX

Pătură, Mihail Kogălniceanu, Constanța,
prima jumătate a secolului al XX-lea

S. 1449

Tapiz, Căpâlna, Transilvania, finales del siglo XIX

Scoartă, Căpâlna, Transilvania, sfârșitul secolului al XIX-lea

S. 1457

Tapiz,
Brașov, Transilvania,
principios del siglo XX

Scoarță,
Brașov, Transilvania,
începutul secolului al XX-lea

S. 1610

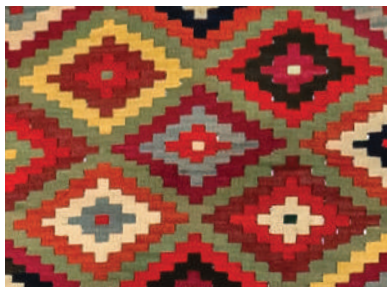
Țol (manta tejida), Zăbala, Covasna, principios del siglo XX
Așternut (țol), Zăbala, Covasna, începutul secolului al XX-lea

S. 1623

Tapiz, Muntenia, finales del siglo XIX

Scoarță, Muntenia, sfârșitul secolului al XIX-lea

◀ S. 1627

Tapiz,
Muntenia, finales del siglo XIX
Scoatță,
Muntenia, sfârșitul secolului al XIX-lea

S. 1668 ▶

Funda de alموhada,
lanca, Olt, primer cuarto del siglo XX
Față de pernă,
lanca, Olt, primul sfert al secolului al XX-lea

◀ S. 1770

Funda de almohada, Dobruja, siglo XIX

Față de pernă, Dobrogea, secolul al XIX-lea

S. 1784 ▶

Funda de almohada, Vădăstrița, Olt

Față de pernă, Vădăstrița, Olt

▲ S. 1828

Funda de almohada,
Făurești, Vâlcea, mediados del siglo XX

Față de pernă,
Făurești, Vâlcea, jumătatea secolului al XX-lea

S. 1636 ►

lambulă (manta),
Dobruja,
principios del siglo XX

Cergă (*lambulă*),
Dobrogea,
începutul secolului
al XX-lea

S. 2122

Fragmento de tapiz,
Oltenia,
primera mitad del siglo XX

Fragment de scoarță,
Oltenia,
prima jumătate a secolului al XX-lea

S. 2234

Funda de edredón,
Muntenia,
siglo XX

Față de plapumă,
Muntenia,
secolul al XX-lea

L. 415

Contrapeso del huso,
Sibiu, principios del siglo XX

Prâsnel, Sibiu,
începutul secolului al XX-lea

L. 1528

Contrapeso del huso,
Transilvania, finales del siglo XIX

Prâsnel, Transilvania,
sfârșitul secolului al XIX-lea

L. 1978

Contrapeso del huso,
Transilvania, finales del siglo XIX

Prâsnel, Transilvania,
sfârșitul secolului al XIX-lea

L. 4880

Contrapeso del huso,
Pădureni, Hunedoara

Prâsnel, Pădureni, Hunedoara

L. 7316

Contrapeso del huso,
Transilvania, siglo XX

Prâsnel, Transilvania, secolul al XX-lea.

L. 7319

Contrapeso del huso,
Transilvania, siglo XX

Prâsnel, Transilvania, secolul al XX-lea.

L. 2570

Huso, Pădureni, Hunedoara, 1951

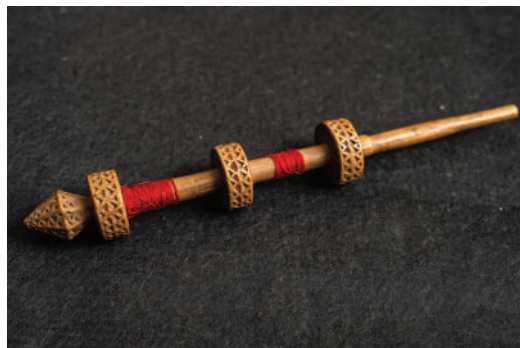
Fus, Pădureni, Hunedoara, anul 1951

L. 2739

Huso, Pădureni, Hunedoara, 1950

Fus, Pădureni, Hunedoara, 1950

L. 3638

Huso, Hunedoara, Transilvania, siglo XIX

Fus, Hunedoara, Transilvania, secolul al XIX-lea

L. 3186

Huso de hilar, Olt, Oltenia,
segunda mitad del siglo XX

Fus, Olt, Oltenia,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 6868

Huso de hilar, Transilvania,
segunda mitad del siglo XX

Fus, Transilvania,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 6874

Huso de hilar, Transilvania,
segunda mitad del siglo XX

Fus, Transilvania,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 7286

Huso de hilar, Muntenia,
segunda mitad del siglo XX

Fus, Muntenia,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 8733

Huso de hilar, Olt, Oltenia,
segunda mitad del siglo XX

Fus, Olt, Oltenia,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 2728

Lanzadera, Olt, Oltenia,
segunda mitad del siglo XX

Suveică, Olt, Oltenia,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 3187

Canilla de lanzadera, Transilvania,
segunda mitad del siglo XX

Țeavă de suveică, Transilvania,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 5421

Lanzadera, Muntenia,
siglo XX

Suveică, Muntenia,
secolul al XX-lea

L. 7288

Lanzadera, Muntenia, siglo XX

Suveică, Muntenia, secolul al XX-lea

L. 8518

Lanzadera, Galați, Moldavia

Suveică, Galați, Moldova

L. 2496

Rueca, Braşov, Transilvania,
segunda mitad del siglo XX

Furcă de tors, Braşov, Transilvania,
a doua jumătate a secolului al XX-lea

L. 4866

Rueca, Argeş, Muntenia,
primera mitad del siglo XX

Furcă de tors, Argeş, Muntenia,
prima jumătate a secolului al XX-lea

L. 5085

Rueca, Sibiu, Transilvania,
primera mitad del siglo XX

Furcă de tors, Sibiu, Transilvania,
prima jumătate a secolului al XX-lea

T. 1057

Camisa masculina,
Cărbunari, Caraș-Severin,
primer cuarto del siglo XX

Cămașă bărbătească,
Cărbunari, Caraș-Severin,
primul sfert al secolului al XX-lea

T. 14757

Ceñidor masculino,
Cărbunari, Caraș-Severin,
primer cuarto del siglo XX

Brâu bărbătesc,
Cărbunari, Caraș-Severin,
primul sfert
al secolului al XX-lea

T. 1058

Pantalones,
Cărbunari, Caraș-Severin,
primer cuarto del siglo XX

Pantaloni,
Cărbunari, Caraș-Severin,
primul sfert al secolului al XX-lea

T. 16004

Camisa femenina con faldones,
Cărbunari, Caraș-Severin, primer cuarto del siglo XX

Cămașă femeiască cu poale,
Cărbunari, Caraș-Severin, primul sfert al secolului al XX-lea

T. 15391

Ceñidor femenino, Cărbunari, Caraș-Severin,
segundo cuarto del siglo XX

Brâu femeiesc, Cărbunari, Caraș-Severin,
al doilea sfert al secolului al XX-lea

T. 15621

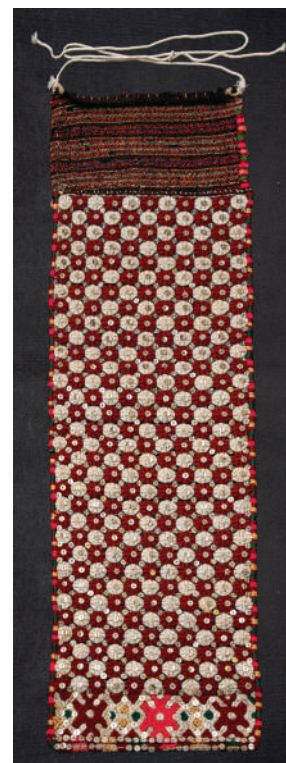
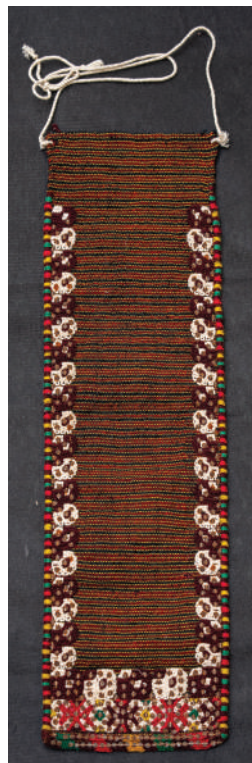
Delantal tradicional trasero,
Cărbunari, Caraș-Severin,
segundo cuarto del siglo XX

Catrință de spate,
Cărbunari, Caraș-Severin,
al doilea sfert al secolului
al XX-lea

T. 15622

Delantal tradicional delantero,
Cărbunari, Caraș-Severin,
segundo cuarto del siglo XX

Catrință de față,
Cărbunari, Caraș-Severin,
al doilea sfert al secolului
al XX-lea

T. 3471

Alforjas,
Fundu Moldovei,
Câmpulung Moldovenesc,
Suceava, Bucovina,
primer cuarto del siglo XX

Desagi,
Fundu Moldovei,
Câmpulung Moldovenesc,
Suceava, Bucovina,
primul sfert al secolului al XX-lea

T. 15731

Ceñidor masculino,
Bucovina,
primer cuarto del siglo XX

Brâu bărbătesc,
Bucovina, primul sfert
al secolului al XX-lea

T. 5566

Ceñidor,
Muntenia,
primer cuarto del siglo XX

Brâu,
Muntenia, primul sfert
al secolului al XX-lea

T. 19244

Calzado tradicional con
borlas, Muntenia,
segundo cuarto del siglo XX

Opinci cu ciucuri,
Muntenia, al doilea sfert
al secolului al XX-lea

T. 7142

Ceñidor,
Rucăr, Braşov,
primer cuarto del siglo XX

Brâu,
Rucăr, Braşov,
primul sfert
al secolului al XX-lea

T. 8960

Sombrero tradicional,
Negreşti-Oaş, Satu Mare

Clop,
Negreşti-Oaş, Satu Mare

T. 17046

Sombrero tradicional,
Negreşti-Oaş, Satu Mare

Clop,
Negreşti-Oaş, Satu Mare

T. 9362

Zurrón,
Bixad, Satu Mare

Traistă,
Bixad, Satu Mare

◀ T. 14137

Camisa femenina con faldones,
Ruda, Ținutul Pădurenilor, Hunedoara, primer cuarto del siglo XX

Cămașă femeiască cu poale,
Ruda, Ținutul Pădurenilor, Hunedoara, primul sfert al secolului al XX-lea

▲ T. 14687

Falda recta (fotă),
Frătăuții Noi, Suceava,
segundo cuarto del siglo XX

Fustă dreaptă (fotă),
Frătăuții Noi, Suceava,
al doilea sfert al secolului al XX-lea

▲ T. 15131

Ceñidor femenino,
Lelese, Ținutul Pădurenilor, Hunedoara,
segundo cuarto del siglo XX

Brâu femeiesc,
Lelese, Ținutul Pădurenilor, Hunedoara,
al doilea sfert al secolului al XX-lea

MUSEO NACIONAL DEL CAMPESINO RUMANO

MUZEUL NAȚIONAL AL ȚĂRANULUI ROMÂN

Las colecciones de tapices

El Museo Nacional del Campesino Rumano forma parte de la familia europea de los museos de artes y tradiciones populares. Dependiente del Ministerio de Cultura, el museo fue fundado en 1906, mediante decreto real, con el nombre de Museo Etnográfico, de Arte Nacional, Arte Decorativo y Arte Industrial, bajo la dirección de Alexandru Tzigara-Samurçaș. A lo largo de los años, el museo experimentó varios cambios de nombre y de sede. Tras la Revolución de 1989, el museo fue (re)fundado con el nombre de Museo del Campesino Rumano, bajo la dirección del pintor Horia Bernea.

El Museo del Campesino Rumano no es un «museo etnográfico» en el sentido clásico del término. Todo lo contrario. «Estudiaremos la aldea, al hombre actual, al campesino tal y como es – declaraba Horia Bernea –, pero solo comprenderemos lo ocurrido si contamos,

Colecțiile de scoarțe

Muzeul Național al Țăranului Român se înscrie în familia europeană a muzeelor de arte și tradiții populare. Aflat sub autoritatea Ministerului Culturii, muzeul a fost înființat în anul 1906, prin decret regal, ca Muzeul Etnografic, de Artă Națională, Artă Decorativă și Artă Industrială, sub direcția lui Alexandru Tzigara-Samurçaș. Muzeul a suferit, de-a lungul anilor, mai multe schimbări de nume și sedii. După Revoluția din 1989, muzeul a fost (re)înființat, primind numele Muzeul Țăranului Român, sub direcția pictorului Horia Bernea.

Muzeul Țăranului Român nu este un „muzeu etnografic” în sensul clasic al cuvântului. Ba dimpotrivă. „Vom studia satul, omul actual, țăranul așa cum este – declara Horia Bernea –, dar vom înțelege ce s-a întâmplat numai dacă avem, bine configurat, în muzeu, «modelul» – satul tradițional.” Muzeul Țăranului Român

bien configurado en el museo, con el “modelo” – la aldea tradicional». El Museo del Campesino Rumano es, por tanto, el museo de una espiritualidad en cierto modo atemporal, de la que sus fundadores estaban claramente enamorados y que propusieron como una posible referencia para el mundo actual.

En 1996, el Premio al Museo Europeo del Año fue concedido, por primera vez, a un museo de Europa del Este, el Museo del Campesino Rumano, ocasión en la que Su Majestad la Reina Fabiola entregó al director Horia Bernea el trofeo EMYA, la estatuilla The Egg, obra del escultor Henry Moore.

Con motivo del centenario de su fundación, en 2006, el museo fue condecorado por el presidente de Rumanía con la Orden del Mérito Cultural en grado de Gran Oficial.

El museo posee unas colecciones de objetos especialmente ricas, albergadas en un edificio declarado monumento histórico, de estilo neorrumano. Las más de 2.100 piezas de la colección de tapices del Museo Nacional del Campesino Rumano constituyen un verdadero tesoro, que merece ser conocido y presentado no solo por su belleza, sino también por la destreza y el refinamiento con los que fueron realizadas. Diferentes de una región a otra, estas piezas representan un elemento característico del interior campesino, representativo

este, astfel, muzeul unei spiritualități oarecum atemporală, de care inițiatorii săi au fost în mod evident îndrăgostiți și pe care au propus-o ca un reper posibil pentru lumea actuală.

În 1996, Premiul Muzeul European al Anului a fost acordat, pentru prima oară, unui muzeu din estul Europei, Muzeului Țăranului Român, ocazie cu care Majestatea Sa Regina Fabiola i-a înmănat directorului Horia Bernea trofeul EMYA, statueta The Egg, a sculptorului Henry Moore.

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la înființare, în anul 2006, muzeul a fost decorat de Președintele României cu Ordinul Meritul Cultural în grad de Mare Ofițer.

Muzeul este posesorul unor colecții deosebit de bogate de obiecte, adăpostite într-o clădire-monument istoric, în stil neoromânesc. Cele peste 2.100 de piese din colecția de scoarțe a Muzeului Național al Țăranului Român constituie un adevărat tezaur, ce se cuvine a fi cunoscut și prezentat nu numai pentru frumusețea sa, ci și pentru priceperea și rafinamentul cu care au fost realizate. Diferind de la o zonă la alta, acestea reprezintă un element caracteristic al interiorului țăranesc, reprezentativ pentru Oltenia, Muntenia, Vrancea, Suceava, Făgăraș, Hațeg, Orăștie, Bran, Muscel și Banat, fiind mărturii ale unui meșteșug ridicat la rang de artă.

de Oltenia, Muntenia, Vrancea, Suceava, Făgăraș, Hațeg, Orăștie, Bran, Muscel y Banato, y constituyen testimonios de un oficio elevado a la categoría de arte.

La colección reúne un gran número de piezas procedentes de Moldavia y Oltenia, gracias a varios fondos donados hace un siglo por reconocidos coleccionistas apasionados por el arte tradicional. Una interesante colección de tapices moldavos fue donada al museo por las monjas del Monasterio de Agapia, un importante centro en el que se tejían tapices que hoy poseen un valor excepcional. La sólida tradición local del tapiz rumano asimiló elementos decorativos de origen oriental. La influencia de los tejidos orientales penetró por dos vías: a través del mundo balcánico, en Oltenia y Banato, cuyas relaciones con Oriente se veían directamente favorecidas por la gran ruta que pasaba por Vidin y se dirigía hacia el sur, por el valle del Vardar. Por otra parte, en Moldavia y Bucovina, la incorporación de estos motivos se produjo a través de las colonias armenias de los antiguos núcleos urbanos y de los monasterios de los alrededores de Suceava, pero, sobre todo, mediante el comercio de mercancías que circulaban por las antiguas rutas comerciales que descendían hasta Cetatea Albă y Crimea. En la colección del museo están documentadas todas las técnicas de tejido y ornamentación de los tapices.

Colecția cuprinde un mare număr de piese din Moldova și Oltenia, datorită unor fonduri donate cu o sută de ani în urmă de renumiți colecționari, pasionați de arta tradițională. O interesantă colecție de scoarțe moldovenești a fost donată muzeului de călugărițele Mănăstirii Agapia, important centru în care se țeseau scoarțe, acum deosebit de valoroase. Puternicul fond local al scoarței românești a asimilat elemente decorative de origine orientală. Pătrunderea influenței țesăturilor orientale s-a făcut pe două căi: prin intermediul lumii balcanice, în Oltenia și Banat, ale căror legături cu Orientul erau stimulate direct de marele drum care trecea prin Vidin și se îndrepta spre sud, prin Valea Vardarului. Pe de altă parte, pentru Moldova și Bucovina, pătrunderea motivelor s-a făcut prin intermediul coloniilor armenesti din vechile așezări urbane și al mănăstirilor din preajma Sucevei, dar, mai ales, pe calea comerțului cu mărfuri care circulau de-a lungul vechilor drumuri comerciale ce coborau la Cetatea Albă și în Crimeea. În colecția muzeului sunt documentate toate tehnicile de țesut și ornamentare ale scoarțelor.

Equipo de la Real Fábrica de Tapices de Madrid / Echipa Fabricii Regale de Tapiserii din Madrid

Alejandro Klecker de Elizalde: Director general / Director general

Raquel Martín: Responsable de divulgación y museo / Specialist în prezentarea patrimoniului muzeului

María Eugenia Ramiro: Responsable de comunicación y protocolo / Coordonator comunicare și protocol

Equipo del Museo Nacional del Campesino Rumano / Echipa Muzeului Național al Țăranului Român

Virgil Ștefan Nițulescu: Director general / Director general

Ion Blăjan: Jefe de la Sección de Patrimonio e Inventario Científico / Șef Secție Patrimoniu și Evidență Științifică

Venus Marian Mateescu: Curador y conservador de la Sección de Conservación y Restauración / Curator și conservator
Secția Conservare și Restaurare

Oana Rădoi: Concepto y diseño gráfico / Concepție grafică și design

Vladimir Bulza: Fotografías de los objetos / Fotografii ale obiectelor

Archivo de Imagen del Museo Nacional del Campesino Rumano (fotografías de archivo) /

Arhiva de Imagine a Muzeului Național al Țăranului Român (fotografii de arhivă)

Equipo del Instituto Cultural Rumano de MADRID / Echipa Institutului Cultural Român din Madrid

Maria Floarea Pop: Directora / Directoare

Carmen Ducaru: Directora adjunta / Directoare adjunctă

Valentina Florea, Ana Borca: Traducción / Traduceri

Lorena Nedelcu: Comunicación en redes sociales / Comunicare pe rețelele de socializare

Editorial / Editura: Martor, București

Imprenta / Tipografie: ProPrintWeb, Barcelona

Portada / Copertă: Tapiz tradicional rumano (detalle), Muntenia, siglo XIX / Scoarță (detaliu), Muntenia, secolul al XIX-lea

MINISTERIO DE CULTURA

Colaboran

ISBN 978-606-8472-47-8

9786068472478